

POKALBIAI IR VEIKSMAI RINKIMAMS ARTĖJANT

Pijus Jaunutis Nasvytis

Dirvos 20-21 numeruose tilpo išsamus p. Antano Dundzilos straipsnis "Iš-eivija ir artėjantys rinkimai Lietuvoje". Ta tema A. Dundzila kalbėjo ir neseniai įvykusiame Tautos Fondo metiniame suvažiavime New York'e. Atrodo, kad pranešimas ir straipsnis yra tapatūs. Pranešimas Tautos Fonde sukėlė diskusijas dėl kai kurių p. Dundzilos minčių. Šiuo savo rašiniu pratęsiu diskusiją.

Būsimieji Seimo rinkimai Lietuvoje šių metų rudenį turės labai didelės, o galbūt ir lemiamos reikšmės Lietuvos ateičiai. Argumentas, kad kalbėti apie kokią nors įmanomą iš-eivijos balsuotojų įtaką Lietuvos rinkimuose nėra realu dėl daug skaitlingesnių Lietuvos tautinių mažumų, nėra įtikinantis. Lietuvos lenkai ir rusai gyvena daugiausia Lietuvos rytinėse žemėse ir tose rinkiminėse apygardose kai kur sudaro daugumą. Ten jie ir išsirinks savus atstovus į Seimą. Iš-eivijos balsuotojai tikriausiai nebus suplakti į rusų – lenkų dominuojamas apygardas, taigi neturės jokio sąlyčio su jų balsais.

Tautos Fondas visoje mūsų spaudoje pakvietė rašyti prašymus dėl pilietybės ir dalyvavimo rinkimuose. Šis kvietimas turėjo didžiulį poveikį. Iš-eivijos balsuotojų skaičius, sprendžiant pagal prašymus, siunčiamus į Lietuvos konsulatą New Yorke, smarkiai auga. Konsulatas paprašė TF padėti jiems, stauga padidėjus raštinės darbo krūviui.

Visa Lietuva yra padalinta į 71 rinkiminę apygardą. Iš kiekvienos apygardos išrenkamas tik vienas atstovas į Seimą, gavęs daugiau kaip pusę visų balsų. Jei nė vienas kandidatas negauna tokios daugumos, po dviejų savaičių įvyksta pakartotinis balsavimas už du daugiausia balsų gavusius. Provincijoje kai kurios apygardos yra negausios, kai kuriose iš jų yra gal tik apie tūkstantį rinkėjų. Tokiose apygardose kiekvienas balsas yra svarbus. Taigi, jei iš-eiviai galėtų balsuoti negausiose apygardose, jų balsai būtų reikšmingi.

Kol kas nėra nustatyta, kuriose apygardose iš-eiviai galės balsuoti. Mūsų balsai visiškai praskystų did-

miesčiuose. Galima spėti, kad esamose sąlygose potvarkiais iš Lietuvos bus bandoma mūsų balsus paskandinti masinėse apygardose. Neteko girdėti, ar iš-eivijos atstovai, neseniai Vilniuje posėdžiavę "vyriausybiniame lygyje" ir su Lietuvos Seimo atstovais, tarėsi rinkimų tvarkos reikalais.

Man atrodytų, kad Lietuvos piliečiai iš-eivijoje turėtų balsuoti jų gimtinės apygardose, jei gimę Lietuvoje, arba, jei gimę užsienyje, jų tėvo gimimo vietos apygardose. Taip susitvarkius, mūsų balsai tikrai nuėitų į mūsų gimtąsias žemes. Dar kitokia alternatyva būtų sudarymas apygardų iš-eivijų gyvenamuose kraštuose. Tokiose apygardose iš-eiviai turėtų teisę kelti savo kandidatus į Seimą. Atrodo, taip yra susitvarkę latviai, kurie į savo Seimą išsirinko ir iš-eivijos latvius. Bet, žinant dabartinę valdžios mentalitetą, tokio iš-eiviams palankaus nutarimo sunku tikėtis.

Lietuvos Seimas turi 141 atstovą. 71 yra išrenkamas vienmandatinėse apygardose, o 70 – pagal partijų sąrašus (pagal jų surinktų balsų procentus). Partija turi gauti ne mažiau 4 %, kad galėtų praveisti kandidatus į tas 70 vietų. Čia iš-eivijos balsai nebus reikšmingi.

P. Dundzila taip pat diskutavo apie iš-eivijos – Lietuvos piliečių galimybes kandidatuoti į Lietuvos Seimą ar prezidentus. Didžioji kliūtis čia yra dabartinė Lietuvos Konstitucija, uždaranti duris Lietuvoje negyvenantiems.

Jau plačiai yra žinoma ir čia, ir Lietuvoje, apie galimą Valdo Adamkaus įsijungimą į Lietuvos politinį gyvenimą. Valdas Adamkus galbūt kandidatuos į Lietuvos Seimą šiais metais, o taip pat ir į Lietuvos prezidento postą 1997-aisiais. Dėl šios galimybės daug kalbama ir čia, ir Lietuvoje. A. Dundzila užpylė šiek tiek pesimistinio šalto vandens ant tokios galimybės: Adamkus esąs lyg ir per senas ir stovintis prieš "neperkopiamais atrodančius konstitucinius reikalavimus".

Tie konstituciniai reikalavimai tikrai yra labai savotiški. Peržiūrėjus pasaulio valstybių konstitucijas (esu taip painformuotas iš patiki-

Ar prisimenate šį šoki, jaunystės dienų draugės?

mų šaltinių, bet nemačiau savo akimis) tik Kinija ir Albanija turi panašius "gyvenimo krašte" reikalavimus.

Kaip atsimename, Kazys Bobelis turėjo tas pačias kliūtis, bet jas sėkmingai įveikė ir yra Seimo narys. Taigi, galimybė yra. Vienas milžiniškas plusas, kuriam niekas iš mūsų nė iš tolo negali prilygti, yra Valdo Adamkaus populiarumas ir čia, ir ypač Lietuvoje. Net ir jo gyvenamoje Chicagoje, V. Adamkus yra pats populiariausias prelegentas Chicagos renginiuose, garantuotai pri-

traukiantis gausią publiką.

Lietuvos politiniame gyvenime didžioji nelaimė yra žmonių nusivylimas valdančiaisiais: ir esamais, ir prieš tai buvusiais. Apatija, siekianti net iki nenoro dalyvauti rinkimuose, yra giliai įsišaknijusi. Pažiūrėjus į galimus kandidatus į Lietuvos prezidentus, matome tuos pačius, kurių valdymo metais Lietuva nuriedėjo į labiausiai nuskurdintų šalių Europoje būrį. Valdas Adamkus yra permainos viltis. Permainos, kurios ištroškę laukia Lietuvos gerieji žmonės.

Lietuvos spaudą pasklaidžius

FUNKCIONIERIAI

Vytautas Valavičius

*Klusniai vergavo, kolaboravo,
Saikingai vogė ir kombinavo,
Iškirto sodus, sodybas nugriovė,
Tautos tęstinumą su šaknimis rovė...
Šventąją laisvę kai tik atgavom –
Apvogė tautą, žmones apgavo.
Neleidę kurti protėvių žemėj,
Likimą prūsų Lietuvai lemia.*

*Isakymus Dievo po kojom pamynė,
Išdavė vėliavą, himną, Tėvynę.
Įstatymai - painūs, tušti debatai.
Skaudi tikrovė – liūdni rezultatai!
Pradę savo Rytų globėjus,
Jie Vakaruose ieško "rėmėjų".
Tautiečių turto jiems neužtenka,
Į užsienį tiesia elgetos ranką.*

*Surinkę ydas visų epochų,
Jie iš istorijos nepasimoko!
"Klanų" vadeivos, bankų valdovai,
Rinktiniai vagys – tautos atstovai...*

*Brangiausią žemę, per amžius globotą,
Protėvių kančiom, krauju atkovotą,
Funkcionieriai – tautos palaidūnai –
Nori parduoti lyg prekę Gariūnų!*

"Kauno diena"

ŽIRINOVSKIS GRASINA

V. Žirinovskis stengiasi paveikti rinkėjus skelbdamas, kad jam valdant Rusijos krantus skalau Baltijos jūros ir Ramiojo vandenyno bangos, o Indijos vandenyne rusų kareiviai plausis kojas. Jo valdžia visą opoziciją pasitiks prievartos priemonėmis. "Mums reikės panaudoti kelis teismelius, apie kuriuos visi žinos" – sakė V. Žirinovskis. – "Jeigu Rusijoje būtų tokių tautų, kurios su-kiltų, joms nuraminti panaudotume mafijos organizacijas, už tai paskelbdami joms amnestiją."

Pasikalbėjime su Estijos laikraščių atstovais balandžio mėnesį V. Žirinovskis atvirai pasakė: "Aš jums atvirai sakau, jog darau viską, kad Baltijos valstybės būtų likviduotos. Aš jums viešai tai sakau, kad paskui manęs nekaltintumėte. Aš jums nepavydžiu... Jūs manote, kad esate nepriklausomi, bet tai baigsis jūsų pačių kraujuje. Jei būtumėt protingi, tai jau dabar perkeltumėte savo vyriausybę į Londoną".

Nemėgsta Žirinovskis ir Amerikos. Kalbėdamas su japonų žurnalistu, jis pabrėžė, kas reikėtų sudaryti politinę sąjungą – "ašį" tarp Rusijos, Vokietijos ir Japonijos. Tai būtų gynyba nuo bendro priešo – Amerikos. Kalbėdamas gegužės 9 d. minint pergalę antrajame pasauliniame kare, Žirinovskis pareiškė: "Amerika yra barbariška".

Algirdas PUŽAUSKAS

Girdėta iš Vilniaus

• **SEIMO RINKIMUS – KUO VĖLIAU.** Seimo rinkimai įvyks spalio 20 dieną. Įvykusiame Seime atstovaujamų partijų vadovų susitikime su Prezidentu, Algirdas Brazauskas pareiškė, kad rinkimų data nebus keičiama.

Pasitarime pritarta Seimo rinkimų įstatymo pataisai dėl reitingo sistemos įvedimo partijų sąrašams. Reitingo įvedimas leis rinkėjams pasirinkti labiausiai patinkančius kandidatus iš partinio sąrašo. Taip pat nutarta sumažinti užstatą, kurį partijos turi sumokėti už savo sąrašo įregistravimą dalyvauti rinkimuose. Jis sieks 10 tūkstančių litų. LDDP atstovas Gediminas Kirkilas pasiūlė, kad visos partijos paskelbtų apie turimas sąskaitas ar iš užsienio gaunamas lėšas, taip pat paskelbtų savo partijų pinigus, išleistus per praėjusius Seimo ir savivaldybių rinkimus.

Liks keturių procentų balsų barjeras, kurį partijos turės surinkti proporciniuose rinkimuose, kad jos atstovai patektų į Seimą. Nebus taikomos procentinio barjero lengvatos tautinių mažumų partijoms.

• **LIETUVIŠKA NAFTA.** Lietuvos ir Danijos UAB "Minijos nafta" Šilutės rajono Vilkyčių verslovėje intensyviai ruošiasi naftos gavybai iš naujausio gręžinio "Vilkyčiai – 15", išgręžto išsinuomotais kanadietiškais įrenginiais. Čia baigiami montuoti gręžiniui naudoti reikalingi technologiniai įrengimai ir talpos, atliekami kiti projekte numatyti darbai. Kaip Eltos korespondentą informavo bendrovės direktoriaus pavaduotojas Ignas Vaičiūnas, šiuo metu įvairiems tyrimams per parą pavyksta iš šio gręžinio išgauti iki 50 kubinių metrų naftos. Palaipsniui šis kiekis turėtų didėti. Tikrieji gręžinio resursai paaiškės birželio mėnesį, kai prasišdės bandomoji naftos gavyba.

• **PRIIMTAS SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMAS.** Nuo 1997 metų sausio 1 d. įsigalios Seime priimtas Sveikatos draudimo įstatymas. Jis nustato sveikatos draudimo rūšis (privalomąjį ir savanorišką), privalomojo sveikatos draudimo sistemą, privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto sudarymą.

Įmonės, įstaigos ir organizacijos, kaip numatyta naujame dokumente, mokės 3 % privalomojo sveikatos draudimo įmokas už asmenis, dirbančius pagal darbo sutartis ar narystės pagrindais renkamoje institucijoje ir gaunančius atlyginimą už darbą, nuo jiems apskaičiuoto darbo užmokesčio fondo.

• **LDDP VALDŽIA ATSIKRATO DAR VIENO IŠEIVIJOS ATSTOVO.** Užsienio reikalų ministro P. Gyllo žodžiais, "politiniu požiūriu" jau priimtas sprendimas dėl Lietuvos nuolatinės misijos Jungtinių Tautų skyriuje Ženevoje vadovo ambasadoriaus Narcizo Prielaidos. Techninio pobūdžio nesusipratimais ministras pavadino tai, kad Lietuvos Prezidentas praėjusį penktadienį pasirašė ir netrukus "sulaikė" dekretą dėl diplomato atšaukimo.

Lietuvos Vyriausybės atstovo JTO būstinėje Ženevoje pareigas N. Prielaida pradėjo eiti 1991-aisiais, o po metų jis buvo paskirtas į dabartinį postą. Ambasadoriaus rangas šiam diplomatai suteiktas 1993-aisiais. Nuolatinės misijos Jungtinių Tautų skyriuje Ženevoje vadovas N. Prielaida 1994-aisiais pradėjo eiti Lietuvos generalinio konsulo Šveicarijoje pareigas. Iki tol jis dešimtį metų vadovavo Šveicarijos lietuvių bendruomenei.

• **BANKAI.** Seimo narys Julius Veselka mano, kad artimiausiu metu Lietuvoje bankrutuos dar 5-6 komerciniai bankai. Todėl jis siūlo nurodyti tebedirbantiems bankams ieškoti galimybių susivienyti. Šiuo metu Lietuvoje normaliai veikia 11 komercinių bankų. Spaudos konferencijoje Seime J. Veselka pareiškė esąs įsitikinęs, kad mūsų valstybėje visiškai pakaktų 5-7 bankų. Taip yra Švedijoje. "Visiems kitiems vietos Lietuvos rinkoje neužteks, kaip, beje, ir tiems, kurie yra ant bankroto slenksčio. Tarp jų yra ir Lietuvos akcinis inovacinis bankas", – sakė J. Veselka.

• **SIŪLOMA STATYTI CELIULIOZĖS FABRIKĄ.** Vyriausybės rūmuose antradienį surengtoje spaudos konferencijoje Miškų ūkio ministras Albertas Vasiliauskas sakė, kad nuo 1961 metų iki šių dienų Lietuvoje kasmet buvo kertama iki 3000-3200 tūkstančių kubinių metrų medienos, tačiau apskaičiuota, kad be žalos Lietuvos miškams, kurie šiuo metu užima beveik trečdalį Lietuvos teritorijos, kasmet galima paruošti po 5000, o po dešimties metų ir po 5500 tūkstančių kubinių metrų medienos. Per artimiausius penkerius metus vietinės medienos gamybos pajėgumas turėtų padidėti apie 1,5 karto, turėtų išaugti ir jos eksportas. Įvertinus situaciją, rengiamasi siūlyti Lietuvoje pastatyti įmonę, gaminančią 300 tūkstančių tonų celiuliozės per metus.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

NAUJA IZRAELIO VYRIAUSYBĖ

Izraelio parlamento (Knesset) rinkimai sudavė smūgį darbiečių partijai ir jos vadovui – premjerui Peres'ui. Balsų skaičiavimas parodė, kad abi didžiosios politinės partijos: darbiečiai ir Likudo dešinioji partija pasidalino balsus beveik per pusę. Šiuose rinkimuose piliečiai turėjo atskirai balsuoti ir už kandidatą į premjero vietą ir už politinės partijos paskelbto kandidatą į seimą sąrašo. Baigus skaičiuoti balsus, paaiškėjo, kad už Peres'ą balsavo 49,6, o už jo konkurentą Benjamin'ą Netanyahu – 50,3 procentai. Dar didesnis balsų skirtumas paaiškėjo, kai sugrįžo paštu siunčiami balsavimo lapai iš kariuomenės dalinių, kalėjimų, ligoninių ir užsienio diplomatinės atstovybių. Pranešta, kad dauguma kareivių balsavo už dešiniųjų kandidatą Netanyahu.

Nors JAV vyriausybė bandė išlaikyti neutralią poziciją ir nesikišo į Izraelio rinkimus, korespondentai skelbia, kad prezidentas Clintonas tikėjosi Pereso laimėjimo ir nusivylė paskelbtais rinkimų rezultatais. Laimėtojas Netanyahu paskambino į Baltuosius Rūmus ir pranešė, kad jis greitai atvyks į Ameriką pasitarti ir nuraminti JAV administraciją, jog taikos procesas su palestiniečiais bus tęsiamas toliau, nežiūrint vyriausybės pasikeitimo. Naujasis premjeras pasikalbėjo ir su taikingais kaimynais: Egipto prezidentu Mubaraku ir Jordano karaliumi Husseinu.

Izraelyje gyvenantieji arabai – Izraelio piliečiai, didelę daugumą savo balsų atidavė buvusiam premjerui Peres'ui. Tačiau tų balsų neužteko. Daug arabų visai nedalyvavo rinkimuose, o kai kurie balsavo tik už savo politikus. Buvusiame Izraelio parlamente, kurį sudaro 120 narių, buvo ir du arabų atstovai. Po paskutiniųjų karo veiksmų Libane vienas arabų atstovas piktai pavadino buvusį premjerą Peresą "arabų vaikų žudiku".

Naujame parlamente daugumos neturi nė viena politinė partija. Rinkimuose kandidatus buvo iškėlusios 20 partijų. Daug naujų vietų laimėjo religinių partijų atstovai. Naujoji vyriausybė bus koalicinė. Labai gerai, kad pasirodė nauja politinė grupuotė, sudaryta iš naujųjų imigrantų, atvykusių iš buvusios Sovietų Sąjungos. Ją įsteigė ir jai vadovauja buvęs sovietų disidentas Natan Shtrasky. Prieš rinkimus jis neslėpė, kad siekia patekti į vyriausybę, nežiūrint kuri didžioji partija laimėtų rinkimus. Bijoma, kad koalicinė vyriausybė nebus stipri, nes teks patenkinti įvairių politinių grupių atstovus. Imigrantų iš Rusijos partija laimėjo parlamente septynias vietas. Naujasis premjeras su trimis religinėmis partijomis ir su imigrantais iš Rusijos, įskaitant ir savo Likudo partiją, nesunkiai sudarys Knessetę daugumą – 66 atstovus.

Dviejų varžovų į premjero vietą ideologiniai

skirtumai nėra labai gilūs. Pirmiausia matomas amžiaus skirtumas. Premjeras Peres, gimęs Lenkijoje 1923 metais kaip Shimon Perski, Izraelin atvyko 1934 metais. Į Knessetą jis buvo išrinktas 1959 m. Jam teko būti gynybos ministru, užsienio reikalų ministru ir užimti kitas pareigas. Naujasis premjeras, 46 metų amžiaus, augo Amerikoje. Jo tėvas buvo Cornell universiteto profesorius. Benjamin lankė Filadelfijoje vidurinę mokyklą, o Massachusetts Technologijos institute studijavo architektūrą ir biznio administraciją. Jis tapo Izraelio parlamento nariu 1988 metais. Tarnavo ambasadoriumi Jungtinėse Tautose ir dirbo užsienio reikalų vice-ministru. Jis tvirtina, kad darbiečių svajonės apie taiką su arabais tėra tik svajonės. Jis sieks taikos tik iš jėgos pozicijų, neleis steigti jokių nepriklausomų Palestinos, toliau steigs naujas žydų gyvenvietes Vakarų krante ir Golano aukštumose, kurias Izraelis laimėjo 1967 metais Šešių dienų kare. Tačiau naujasis premjeras pažadėjo laikytis susitarimų, kuriuos sudarė buvusioji vyriausybė.

Prezidentas Clinton, išgirdęs apie Izraelio rinkimų pasirinkimą, pasakė: "Izraelis turės pats nutarti, ar jis nori tęsti taikos procesą, ar nenori". Aukštas valstybės departamento pareigūnas pareiškė, kad "labai dažnai politiniai kandidatų rinkiminės kampanijos pareiškimai skiriasi nuo premjerų užimamų pozicijų".

JELCINAS LANKĖSI ČEČĖNIJOJE

Rusijos prezidentas B. Jelcinas, žinodamas, kad nelaimės prezidento rinkimų, jei toliau tęsis rusų baudžiamasis karas Čečėnijoje, kurioje jau 17 mėnesių be reikalo žūva jauni rusai, pasikvietė į Maskvą naująjį čečėnų vadą Janderbijevą ir pavedė Rusijos premjerui Černomyrdinui pasirašyti karo paliaubų ir ateities derybų sutartį. Kitą dieną Jelcinas, lydimas stiprios apsaugos ir žiniasklaidos atstovų, slapta nuskrido į Čečėniją, kur aplankė rusų kariuomenės dalinius ir pagyrė juos, kad nugalėjo čečėnų sukilėlius. Vietoj savo kabineto stalo prezidentas Jelcinas, atsi-

rėmęs ant šarvuoto automobilio, pasirašė dekretą, kuris su-trumpina rusų kareivių karo tarnybos laiką šešiais mėnesiais, jei jie išbuvo Čečėnijoje šešis mėnesius. Jelcinas paskelbė, kad su čečėnais susitarta baigti karo veiksmus. Kol ši žinia aplėks visus čečėnų dalinius, dar gali įvykti susidūrimų. Jau po paliaubų pasirašymo viena rusų mašina užvažiavo ant minos, o čečėnų priešlėktuvinis pabūklas kitoje fronto vietoje numušė rusų malūnsparnį. Žuvo du rusai lakūnai.

Rusijos pasirašytoje sutartyje žadama leisti čečėnams tapti autonominėmis nepriklausomomis Valstybėmis San-

draugos nare, nors pilnos nepriklausomybės čečėnais negaus. Vietinė čečėnų valdžia galės kontroliuoti savo žemės turtus ir finansus, rinkti mokesčius. Rusija pažadėjo duoti šiais metais čečėnams 192 milijonus dolerių miestų atstatymui. Ateityje čečėnai gaus dar daugiau, pareiškė premjeras Černomyrdin. Nors čečėnų atstovas Janderbijev sutiko su paliaubų sąlygomis, dar neaišku, kaip pasielgs kiti čečėnų vadai. Kariuomenės vadas Aslan Maskadov jau išsiuntė į visus dalinius radijo pranešimą, įsakydamas nebepuldinėti rusų kareivių.

*Redaktoriaus skiltis***SKAUSMO DATAS
PASITINKANT**

Birželyje tokių skaudžių sukačių turime daugiau, negu bet kuriuo kitu metu. Minėsime Lietuvos okupacijos 56-ąsias metines. Pažymėsime Gedulo ir Vilties dieną – baisiųjų trėmimų pradžią. Ateis ir birželio 22-oji, primindama, kad prieš 55 metus, ankstų sekmadienio rytą prasidėjo dviejų tarptautinių plėšikų – hitlerinės Vokietijos ir Sovietijos karas, atnešęs lietuvių tautai milžiniškas aukas. Tiek pat metų sueina nuo Birželio Sukilimo – bandymo košmariškoje ugnies jūroje vėl atkurti Nepriklausomą Lietuvą.

Pusę šimtmečio daugumą tų sukačių okupantai ir jų padlaižiai draudė net paminėti, kasmet apipildami jas melu, klastodami istorijos faktus.

Dar labiau keista, kad šiandieninėje Lietuvoje tautos priešas, išdavikas, bailys ir išverstaskūris bando matuotis teisinio rūbą, segasi išniekintus mūsų ordinus, pažymėtus didžiųjų kunigaikščių vardais. Tarsi ta garsios pasakėčios bezdžionė, nežinanti, ką daryti su akiniais:

"prispaudžia prie galvos, ant uodegos kabina, pauosto juos, laižyti pamėgina..."

Tegu segiojasi savo išmeluotus apdovanojimus, tegu segiojasi juos tyštybės spektaklių šurmulyje. Gal jau nebeilgai. Vis daugiau žmonių įsitikina, kokius vaisius atneš dar kartą persidažiusiųjų marionečių erzelynė. Vis daugiau suvokiančių, ant kokios baisios prarajos krašto šiandien atsėdūrė Lietuva.

Tačiau to maža. Ne užtenka tik suprasti, kuo nebegalima pasitikėti. Ne užtenka ištarti: "Gana, prisivadovavo. Už tuos niekada nebebalsuosiu." Negalima sustoti prie niekur nebevedančio akligatvio ir visiškai nusi-vylusia, abejinga išraiška laukti... nežinia ko.

Skausmingos birželio

sukaktys turi paskatinti ne tik prisiminti svetimųjų ir jų tarnų nukankintus mūsų tėvus ir brolius, bet ir apgalvoti viską, kas vyko aplinkui ir mumyse pačiuose paskutiniaisiais metais. Ar ne per daug palinkome po sunkėjančia kasdienybės našta, ar neužsisklendėme net nuo tų, kurie norėjo ištiesti ranką, kad vėl pakiltume taip galingai, kaip pakilome 1988-aisiais? Nepamirškime dar vienos labai reikšmingos sukakties – birželio 3-osios – Sąjūdžio gimimo dienos. Šios kartos širdyje dar gyva to pakilimo viltis.

Lietuva buvo, yra ir bus. Nepriklausanti nuo "nepriklausomų valstybių sąjungos". Nepriklausanti nuo kažkieno malonės: "paramos", "labdaros", "dotacijų", "uždarų" ir "atvirų fondų". Nelaukianti, kad ją išgelbės kažkieno "investicijos", išmokys gyventi apsišaukėliai, neaiškos kilmės struktūroms tarnaujantys visažiniai "ekspertai" ir patarėjai.

Kiekviena valstybė, nuosekliai besirūpinanti savo tvirtumu ir piliečių gerove, diena iš dienos sprendžia tris neatskiriamus uždavinius:

1) valstybės išorinė ir vidaus tvarka bei drausmė;

2) nuolatinis tautos ūkio stiprinimas;

3) pastovus rūpestis tautos švietimu, kultūra, dvasinio gyvenimo praturtinimu.

Nė vieno iš tų uždavinių nesprendė tie, kurie šiandien dar tebesėdi valdžioje. Ne dėl to jie ir pasinaudojo atsitiktine proga pasidaryti "valdančiaisiais". Jeigu būtų suvokę, kokia sunki atsakomybės našta tenka atkuriantiems Lietuvą, niekada nebūtų bandę prie jos net prisitarti.

Bet yra ir Lietuvoje, ir išeivijoje jėgų, pasirengusių aukotis, patiems įveikti visus sunkumus. Tik sugebėjime be išankstinio įtarumo jas pasitikėti ir kartu imtis atkuriamojo darbo.

Tai diena, kuomet iš Raudosios armijos bazių, jau buvusių Lietuvoje, ir iš sovietinės Gudijos Lietuvos vieškeliais pasipylė šimtai tankų. Orą drebino lėtai ir žemai skridami, bet keldami didelį triukšmą, sovietiniai transporto lėktuvai. Vėliau paaiškėjo, kad jais buvo atskraidinti jau iš anksto parengti "kadrai", kurie turėjo visą Lietuvos gyvenimą perimti. Šiais lėktuvais atskrido ir NKVD darbuotojai, kurie tuoju turėjo perimti policiją, radiją, spaudą, ryšių sistemą. Beveik per 24 valandas jie visa tai perėmė savo žinion. Nuo tos dienos prasidėjo Lietuvos okupacija.

Metai iš metų šia proga spaudoje vis gvildenamas klausimas "Kodėl nebuvo pasipriešinta?" Apie tai knygoje "Paskutinis posėdis" rašo buvęs tuometinės vyriausybės ministras Juozas Audėnas. Naktį iš birželio 14-osios į 15-ąją į posėdį buvo paviesti vyriausybės nariai ir kariuomenės vadai. Susirinkusiems buvo perskaitytas Rusijos ultimatas, į kurį Lietuva turėjo atsakyti iki 10 val. ryto.

Kiekvienas posėdžio dalyvis turėjo išdėstyti savo nuomonę. Prezidentas A. Smetona ir generolas K. Mus-tiekis siūlė pasipriešinti ginklu. Generolai Vitkauskas ir Pundzevičius tvirtino, kad "esamose sąlygose ginklu pasipriešinti Sovietų kariuomenei nesą galima". Vėliau

Juozas Žygas

pakviestas generolas St. Raštikis pasakė: "Atsižvelgdamas į tai, kad krašto viduje turime stiprias karines bazes, kad kariuomenė nėra paruošta pasipriešinti..."

Jeigu gen. S. Raštikis žinojo, kad kariuomenė neparengta, tai kodėl prezidentas – vyriausias ginkluotųjų pajėgų vadovas to nežinojo? Kodėl kariuomenė ir ypač generalinis štabas nebuvo pasirengę?

Beveik visi praregėjo, kai prasidėjo Antrasis pasaulinis karas, o rugsėjo 17 d. sovietų armija pradėjo pulti Lenkiją iš užnugario. Lietuvoje buvo paskelbta dalinė mobilizacija, kuri parodė, kad Lietuvos valstybė pasipriešinimui neparengta. Žinant krašto dydį ir padėtį, turėjo būti numatyta per 24 valandas pašaukti 1/4 mobilizuojamųjų. Šančiai, parinkti kariuomenės rinkimosi centru, galėjo turėti priešlėktuvinę apsaugą. Tačiau atrodo, kad generalinio štabo darbuotojai sėdėjo, rankas susidėję, ir tokiais "smulkmenomis" nesirūpino.

Trumpai priminsiu išpūdžius tų, kurie buvo mobilizuoti. Mano pažistamasis – tautinės srovės veikėjas, prisiminęs mobilizaciją, apie tai papasakojo. Gavęs šaukimą, jis pamatė, kad turi prisistatyti į dvarą, esantį prie Garliavos ir vadovauti kuopos organizavimui. Kadangi greitai

pravažiuojančio autobuso nebuvo, tai 8 ar 9 kilometrus nukulniavo. Ten jau rado porą leitenantų ir ginkluotę. Dideliam nustebimui, kulkosvaidžiai buvo net trijų modelių. Kiek prisimena, vokiški, prancūziški ir turbūt čekiški. Kiekvienam modeliui – skirtinga amunicija. Reikia įsivaizduoti sumaištį: jeigu įdėsi ne to tipo amuniciją, kulkosvaidis užsikirs.

Jiems galvas bekrapštant, karininkus šeimininkai pakvietė į vidų. Pasirodė, kad tas dvarelis priklausė A. Žilinskui – buvusiam teisingumo ministeriui. Susipažinę pradėjo apie savo bėdas kalbėtis. Mano pažistamasis pasiskundė, kad ginkluotė sumaišyta. Tuomet šeimininkas pasisakė, kad jam – dar blogiau. Darbininkai jau pašaukti. O dabar gavo pranešimą, kad turi pristatyti arklius ir vežimus. Ir kas svarbiausia: arklius į vieną, o vežimus į kitą vietą. Atrodo, kad tai buvo sąmoningas kenkimas.

Jeigu būtų buvęs savarankiškas seimas, tai būtų sudaręs komisiją, kuri turėjo apklausti generalinio štabo karininkus. Mano supratimu, žvaigždutės nuo antpečių turėjo byrėti ir viskas gal būtų galėjo karo lauko teismu pasibaigti.

Apie tai rašau, kad iš istorijos būtų pasimokyta. Iš įvairių šaltinių gaunamos žinios rodo, kad ir dabar Lietuvos kariuomenė valstybės gynybai nerengiama!

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

Trumpai

• Po II Pasaulinio karo Italija turėjo 54 vyriausybės, o dabar, po ilgų pasitarimų sudarė 55-ąją. Galimas dalykas, kad šis ministrų kabinetas bus pastovesnis. Jį sudaro 21 ministras. Tarp jų – net devyni komunistai. Premjeras Romano Prodi pasirinko aštuonis ministrus iš Italijos šiaurės provincijų. Pusė ministrų niekad nėra buvę valdžioje, trys kabineto narės – moterys. Svarbios pareigos teko buvusiam premjerui, nepartiniam bankininkui Lamberto Dini. Jis bus užsienio reikalų ministru. Kitas premjeras Carlo Ciampi valdys naujai steigiamą įždo ir biudžeto ministeriją. Kultūros ministru ir pirmuoju vicepremjėru tapo nuosaikus komunistas Walter Vetroni, o kitam buvusiam komunistų veikėjui paskirta vidaus reikalų ministerija. Į

Vyriausybę sutiko įeiti ir pargarsėjęs valdžios kyšininkų gaudytojas Antonio Di Pietro iš Milano. Jis valdys viešųjų darbų ministeriją, kurioje daugiausia klestėjo valdininkai.

• Rusijos komunistų partija laikraštyje "Sovietskaja Rosija" paskelbė savo ekonominius planus. Šie planai rodo, kad partija toliau planuoja kontroliuoti prekių ir patarnavimų kainas, darbo žmonių algas ir žada sugrąžinti buvusią sovietų centrinio planavimo sistemą. Oponentai prieš rinkimus kritikuoja komunistų planus. Sakoma, kad ir vėl bolševikai nustatinės savo "piatiletkosę", kiek karvutės turi duoti pieno ir kokio riebumo. Bus nauji įsakymai vištelėms, kiek dėti kiaušinių per savaitę ir per visus metus. Partijos manifeste nurodoma, kad

privatizuotas turtas bus suvalstybtintas tik tuo atveju, kada privatizacija buvo nelegali. Viskas eis per teismus. Valdžią kontroliuos visus finansinius ir ekonominius valstybės reikalus, sakoma atsišaukime į rinkėjus. Rusija pirmiausia turės susitvarkyti ir išplėsti pramonės gamybą viduje, o tik tada bus galima išeiti į pasaulio rinkas, skelbiama komunistų pareiškime. Daug kritikos šioms planams pasigirdo ir pačioje kompartijos vadovybėje.

• Jungtinės Tautos ir Irakas susitarė dėl Irako naftos pardavimo. Irakui taikomos sankcijos dabar leis jas per šešis mėnesius parduoti naftos už du milijardus dolerių. Du trečdaliai šių pajamų bus skirtos maisto ir medicinos reikmenų pirkimui civiliams Irako gyventojams.

T Ė V Y N Ė S P A D A N G Ė J E

KAIP MES DARĖME REITINGĄ

Mikas Nelickas

O gal galima prie šios produktų rūšies priskirti "snikerius" ir "stimorolą"? Kaip ten begalvotum, o šie maisto produktai jau europinio lygio.

Kaip nutarėme, taip Marcelė ir padarė. Kitą dieną ji sukinėjosi po parduotuvę ir vis ausis kraipydama tai į vieną, tai į kitą pusę klausėsi, apie ką miestelėnai šneka, ko pardavėjos klausia, ką perka. Naujoji sociologė uoliai dirbo mokslinį darbą: tai prie vienos, tai prie kitos politinės partijos rikiavosi įstriži brūkšneliai. Ji dairėsi po visokių gėrybių prikrautas lentynas ir neiškentusi paklausė jaunutės pardavėjos:

– Tai ką brangute, vis tą seną kilkę ir stauridę pardavinėji? Argi taip jau nieko naujo ir neatveža? Katinas, ir tas tų senų konservų neėstų, o ką jau apie žmogų bekalbėti? Gal ką naujo sandėlyje užslėpusi turi?

– Turiu ir sandėlyje, ir šit parduotuvėje visa lentyna "Chappi", "Whiskas", "Felix" konservais užversta. Juos ypač mėgsta katytės ir šuneliai. Kaip gi jūs iki šiolei nežinojote? Lietuva eina į Europą, o čia tokia žmonių tamsybė! – jau ne juokais supykusi, išrėžė kalbą naujoji mūsų miestelio komersantė.

Še tau, kad nori! Ir kas galėjo pagalvoti, kad katinai ir šunys išgelbės konservatorius? Lygiai taip kažkada žąsys išgelbėjo Romą!

Mano Marcelė ir toliau uoliai atlikinėjo "stebėjimus", o aš varčiau keptuves, puodus, kibirus ir vis klausiausi, kaip pardavėja, jai atskaičiūsi europinio lygio pamokslėlį, toliau ėjau savo tarnybą. Kiekvieno piliečio, nesvarbu ką jis pirkto, ji vis paklausdavo:

– Ar ir v-y-yskas?

– Taip ir viskas, – paklusniai atsakydavo kiekvienas pirkėjas. Nori nenori, o brūkšneliai vienas po kito lygia eilute gulė prie konservatorių partijos. Nieko nepadarysi, mokslas yra mokslas, duomenų klastoti nevalia.

Vakare abu suskaičiavome, po kiek brūkšnelių yra išsiričiau prie kiekvienos partijos. Kitaip sakant, apdorojome duomenis. Pirmą vietą užėmė konservatoriai. Net 51 proc. nuplėšė! Ačiū europietiškiems konservams "whiskas" ir lietuviškos katės! Krik-

demai nuo jų toli atsiliko. Tik 17 proc. sukrupstė. Na, o tautininkams net 20 proc. atiteko. Likusioms partijoms po 2 ar 3 proc. tekliuvo, jos smulkmės vaidmenyje atsidūrė.

Keturis procentus centro sąjungai sukrupstė rištinių pirkėjai, bet to nepakanka, kad ši politinė jėga peržengtų paaukštintą Seimo slenkstį. Socdemai, el-dė-dė-pė su Kaziune ir Albinuku, kartu sudėjus, vos ne vos 6 proc. barjerą perkopė.

Reitingui pasibaigus, atsirado nauja problema. Mudu su Marcelė rimtai susimąstėme, kur skelbsime apklausos duomenis? "Respublika" neims, savų pranašų sočiai turi. Dienraštis "Lietuvos aidas" nieko naujo nerąs: 51 proc. jau seniai konservatorių "aplaistytas". Nieko kito geresnio nesugalvojome, kaip tik tai, kad sociologinių tyrimų rezultatus teks paskelbti užsienyje. Pasiūsiu "Dirvą" su priedu, kad kitoms visuomenės informavimo priemonėms šiuos duomenimis galima persispausdinti tik MIKUI NELICKUI ir jo MARCELEI leidus.

O vakarop mudu su Marcellu dar vieną genialią išvadą padarėme: jeigu po pusmečio gyvenimas mūsų spėjimus patvirtins, tai Pempėnų miestelyje įsteigsime naują mokslinio tyrimo centrą, kurį pavadinsime: "MIKO IR MARCELĖS NELICKŲ NEPRIKLAUSOMAS SOCIOLOGIJOS INSTITUTAS". O kol kas lieka laukti ir tikėtis, kad ši kartą sėkmė mūsų neaplenks.

Paaiškinimai:

1. "vy-y-yskas". Čia jūmoreskos autorius pašiepia kai kuriuos jaunuolius, kurie visai nesirūpina savo kalbos kultūra. Viena iš dažniausiai pasitaikančių bėdų – ilgųjų ir trumpųjų balsių painiojimas. Tokie jaunuoliai dažnai sako: "tyltas" (= til-tas), "bylietas" (= bilietas), "vyskas" (viskas). Toks iškraipytas pastarojo žodžio tarimas beveik sutampa su katėms skirtų užsieniečių konservų pavadinimu. Štai jūmoreskoje aprašytoji Pempėnų miestelio Marcelė, tokį nevykusį tarimą girdėdama, ir susipainiojo. Vargšė moterėlė nebesuprato, ko iš pirkėjų nori naujoji pardavėja: klausia, ar žmogus jau viską, t.y. visas jam reikalin-

gas prekes išsirinko, ar katėms konservus siūlo.

2. "el-dė-dė-pė su Kaziune ir Albinuku". Čia autorius kalba apie LDDP ir jos "dukterines organizacijas" – Moterų bei Valstiečių partijas, minėdamas jos vadovų vardus.

Matydama, kad žmonės visiškai nusivylė persidažiųjų komunistų valdymu, jos viršūnė bando toliau išsilaikyti, siūsdama savo atstovus į kitas partijas arba kurdama "naujas", jai klusnias politines organizacijas. Žodžiu: pavadinimai kiti – esmė ta pati. Kaip žmonės sako: "Ta pati mergelė, tik kita suknelė."

3. "6 procentų barjerą perkopė". Šioje vietoje autorius kalba apie neseną "didžiosiomis" save vadinančių partijų užmačias nustatyti, kad tik tų partijų atstovai gali patekti į Seimą, už kurias rinkimuose balsuos ne 4 (kaip iki šiol), bet 6 ar net 7 procentai rinkėjų. Kaip rodo naujausi pranešimai iš Lietuvos, tokio sumanymo atsisakyta. Mat ką gali žinoti: kitam duobę bekasdamas, pats gali įkristi. Juk tokia "didžioji" partija, kaip LDDP, ir pati gali "paaukštinto barjero" nebeperkopti.

4. "reitingas" – dabar Lietuvos spaudoje bene pats madingiausias svetimžodis, reiškiantis vienos ar kitos politinės jėgos arba veikėjo populiarumą, nustatomą pagal visuomenės nuomonės apklausas.

Atrodytų, kad nieko blogo tie "reitingai" nedarą. Tačiau labai dažnai paaiškėja, kad vadinamosios apklausos nieko bendro su tikrove neturi. Įtakingos politinės jėgos tiesiog užsako "visuomenės nuomonės tyrinėtojams", kokie duomenys jiems reikalingi ir skelbtini spaudoje.

Lietuvoje tokios spekuliacijos – itin dažnos. Jau seniai žmonės trauko pečiais, klausinėdami vienas kito, kas padarė "populiariausiu politiku" Egidijų Bičkauską. Nuolatinis aiškinimas, esą E. Bičkauskas yra populiariausias, jau kelia tik sarkastišką šypseną. O štai visai neseniai pradėta skelbti, kad tarp populiariausių pateko Moterų partija, visai netoli esanti ir LDDP.

Kiek tokių "pranašysčių" dar bus išmesta į viešumą, rinkimams artėjant?

ŠVIETIMO RŪPESČIAI

Dr. Jonas Jasaitis

TRIUKŠMINGA NETIESA APIE ŠVIETIMO ĮSTATYMO PATAISAS

(tęsinys iš 21 numerio)

Lietuvių Katalikų Moterų sąjungos atsiųstame pranešime "Į modernią visuomenę" rašoma:

"Turtingos šalys, turinčios aukštą pragyvenimo lygį ir stiprią ekonomiką, daug dėmesio skiria savo švietimo sistemai. Racionalūs kapitalistai seniai suprato, kad investicijos į jaunosios kartos mokymą ir ugdymą atsipirka, o ir tėvai kaip įmanydami stengiasi išmokslinti savo atžalas, taip palengvdam joms gyvenimo pradžią. Mokslas buvo vertinamas nepriklausomoje Lietuvoje. Net sovietiniais laikais egzistavo privalomas vidurinis mokymas ir atitinkama švietimo sistema. Skyresi tik jauniems žmonėms diegiamų moralinių vertybių esmė. Atgimimo pradžioje ir atkūrus Nepriklausomybę, švietimas tapo ta sritimi, kurią pakankamai išmaną jautėsi daugelis "veikėjų". Gal todėl mokymo įstaigoms tarsi bandomiems triušiams teko išgyventi keletą reorganizacijų".

Lietuvių Katalikų Moterų s-gos pranešime išsakyta nemažą minčių apie dabartinę Lietuvos mokyklos padėtį. E. Žaidienė nurodė, kad "dėl lėšų stokos kai kuriose mokyklose abiturientai sėdi pradinukų suoluose, kad trūksta net kreidos, o patalpų remontas ir mokinių maitinimas neretai tampa pačių mokytojų rūpesčiu". Tiesa, prelegentė, lyg ir atsitraukdama nuo kasdien kartojamų teiginių apie mokyklų bėdas, bando kreipti kalbą į būtinumą stiprinti mokytojų ir mokinių dvasinį ryšį, t.y. į tokią temą, kuri universaliai tinka bet kuriam laikmečiui, bet kuriai socialinei sistemai, bet kuriai valstybei. Mat visada galima pasakyti, kad mokytojų ir mokinių ryšys dar yra nepakankamai gilus, kad jį reikia tobulinti ir pan.

Pateiksiu tik vieną pavyzdį. Net sovietmečiu, kai mokytojas imdavo bėdavoti, kad mokiniai priversti naudotis mokykliniais baldais, kurie neatitinka jų ūgio ir žaloja stuburą, jis visada išgirdavo pikta kokio nors funkcionieriaus repliką, siūlančią kalbėti tik... apie "pedagoginės veiklos specifiką". Nusigandęs mokytojas tuojau pat imdavo mekenti apie peda-

goginį taktą, būtinybę geriau pažinti savo auklėtinius, pareigą ugdyti dvasines vertybes ir t.t. O funkcionierius ramiai atsidrėbdavo į kėdę, stovinčią pasitarimo prezidiume ir toliau snausdavo.

Iš "Dirvai" atsiųsto pranešimo sunku spręsti, ar jo autorės tikrai yra giliai išnaginėjusios tokį triukšmą sukėlusį švietimo pataisų projektą. Gal ir jos apsiribojo nuogirdomis, esą kažkokie prosovietinių pažiūrų asmenys nori iš mokyklų pašalinti dorinį ugdymą, o svarbiausia – tikybą? Švietimo ir mokslo ministerijoje įvykusio pokalbio aprašymas rodo, kad visapusiškos projekto analizės jame nebuvo. Gal būt, šis pokalbis ir tokio tikslo neturėjo. Žmonės susėdo, pasikalbėjo apie šį bei tą, įsitikino, kad gali rasti bendrų temų ir galės ateityje savo pozicijas išdėstyti. Kaip rašoma pranešimo pabaigoje: "Tur būt po tokių susitikimų neatsiras daugiau lėšų, skiriamų mokyklų remontui ar įrangai įsigyti, nepadidės pedagogų algos ir netgi mokytojo profesijos prestižas nebus "pakeltas".

Tad grįžkime prie taip koneveikiamo švietimo įstatymo pataisų projekto? Ar tikrai jis yra tik "bedieviškas"? Ar tikrai jame nėra jokio teigiamo bruožo?

Iš tikrųjų aptariamajame projekte yra beveik trisdešimt dabar galiojančio švietimo įstatymo pataisų. Nė vienas iš projektą rengusių pedagogikos specialistų nei tikybos, nei viso dorovinio ugdymo iš mokyklos šalinti nesiūlė! Toks punktas, matyt, atsirado pačiame Seime. Nesirengiu ko nors įtarinėti, tačiau tie asmenys, kurie skandalingą pasiūlymą į ruošiamą projektą įrašė, gera valia tikrai nepasizymėjo. Puikiai žinoma, kad net šaukštas deguto visą medaus statinę sugadina!

Kas vis dėlto rašoma projekte ir kodėl jo tikrai reikia? Atsakymą į antrąją šio klausimo dalį duoda šio straipsnio pradžioje cituota Lietuvių Katalikų Moterų sąjungos pranešimo ištrauka apie "išmanančius veikėjus" ir bandomaisiais triušiais paverstas mokymo įstaigas.

(Bus daugiau)

AMERIKOS LIETUVIŲ NAUJIENOS

PLB SEIMO KORESPONDENCINIO POSĖDŽIO NUTARIMAI

Nuo 1996 m. balandžio 14 iki gegužės 15 d. vyko Pasaulio Lietuvių bendruomenės VIII-jo seimo atstovų korespondencinis posėdis, kuriame buvo nagrinėjami du klausimai:

1) PLB IX-jo seimo sušaukimo atidėjimas į 1997 metus, pratęsiant VIII-jo seimo kadenciją vieneriems metams;

2) Juozo Gailos rinkimas į PLB valdybą vietoje pasitraukusio jos nario.

Balsuoti posėdyje turėjo teisę atskirų kraštų bendruomenių rinkti atstovai, PLB Valdybos nariai, PLB Garbės teismo ir Kontrolės komisijos pirmininkai, taigi iš viso 128 asmenys iš 28 kraštų. Posėdyje dalyvavo

100 atstovų iš 23 kraštų, tad posėdis pagal PLB Konstituciją buvo teisėtas, nes jam reikia ne mažiau kaip vieno trečdalis Seimo atstovų.

Pirmuoju klausimu dėl PLB IX-jo seimo atidėjimo balsai pasiskirstė taip:

– "už" – 72,

– "prieš" – 18,

– susilaikė – 8,

– neatsiuntė savo kortelių – 2.

Pagal PLB Konstituciją teigiamam sprendimui reikėjo gauti posėdyje užsiregistravusių atstovų dviejų trečdalių balsų daugumą t.y. mažiausiai 67 balsus. Todėl šiuo balsavimu Seimo posėdis kadenciją pratęsė ir atidėjo PLB IX seimą į 1997 metus.

Naujam valdybos nariui išrinkti reikėjo posėdyje dalyvaujančiųjų paprastos balsų daugumos, t.y. mažiausiai 51 balso. Už Juozą Gailą balsavo 79, prieš pasisakė 17 ir 4 susilaikė. Pagal šiuos balsavimo duomenis Juozas Gaila išrinktas į PLB Valdybą.

Šiame posėdyje dalyvavo Argentina, Australija, Belgija, Brazilija, Didžioji Britanija, Estija, JAV, Kanada, Kolumbija, Latvija, Lenkija, Moldova, Olandija, Prancūzija, Rusija, Sibiras, Šveicarija, Ukraina, Urugvajus, Uzbekistanas, Venecuela, Vengrija, ir Vokietija. Nedalyvavo Austrija, Italija, Karaliaučiaus sritis, Naujoji Zelandija ir Švedija.

PLB seimo informacija

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO IR JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ATSTOVŲ KOMISIJOS SESIJA

Juozas Ardys

(sutrumpintai pagal pranešimą, skaitytą Cleveland'e)

Kaip jau minėjau, sesijos darbotvarkė buvo aptarta dar prieš jai prasidedant. Pirmajame posėdyje buvo patvirtintas komisijos darbo reglamentas. Netiesa būtų, jei sakytume, kad jo patvirtinimas pasiektas lengvai. Kadangi visi reglamento punktai turi būti vienbalsiai patvirtinti, įrodėme, kad galime vieningai dirbti.

Pirmajame posėdyje išklauseme V. Balčiūno ir S. Vėlavičienės (Kultūros ministerija), L. Rugienienės (JAV LB) ir B. Genzelio (Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komitetas) atstovų pranešimus apie Lietuvos kultūros šiandienines aktualijas, ateities planus ir ryšius su kultūrinėmis institucijomis, esančiomis kituose kraštuose bei išeivijoje. Tai buvo įvadinės žinios apie galima kultūrinį bendradarbiavimą su išeivija.

Popietinėje posėdžio dalyje, užsitususioje ligi vėlyvo vakaro, vyko diskusija apie kultūrinį bendradarbiavimą, buvo pateikta žinių, kurios gali būti labai naudingos tarpresijiniu laikotarpiu, vykdamas suderintus projektus arba ruošiantis naujos sesijos darbui. Kultūros ministerija Lietuvių bendruomenei pateikė net septynis projektus bendram darbui.

Apie kai kuriuos iš šių projektų jau buvo minėjęs Kultūros ministerijos sekretorius V. Balčiūnas. Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas prof. B. Genzelis ypač pabrėžė Martyno Mažvydo Katekizmo paminėjimo reikšmę: "Mes suinteresuoti, kad minėjimas taptų tautos švente. Turime subtilių problemų su Karaliaučiumi. Reikia paaiškinti, kodėl knyga išėjo Karaliaučiuje. Dalis vokiečių ir kitų tautų atstovų net nežino, kas tas Karaliaučius. Todėl labai reikalingas leidinys apie tiek amžių germanizuotą kraštą." Šiame pasaulinio mąsto paminėjime jis mato vaidmenį ir Lietuvių bendruomenei.

Antradienio posėdžiai buvo skirti susitikimui su Švietimo ir mokslo ministru prof. Vladislovu Domarku. Tačiau toks susitikimas dėl svarbių priežasčių neįvyko. Mes visi turėjome progą stebėti Seimo posėdį, kuriame buvo nagrinėjama Konstitucijos 47-jo straipsnio keitimo galimybė. Tik pavakaryje,

kai Seimo nariai baigė savo posėdį, mes vėl susirinkome ir balsavome dėl visų anksčiau paruoštų dokumentų, svarstėme Rezoliuciją dėl Rusijos Dūmos nutarimo atkurti Sovietų Sąjungą. Lietuvoje atsakas į šiuos Dūmos nutarimus tik formavosi, o LB Krašto valdybos pirmininkė R. Narušienė jau buvo pasiuntusi laišką JAV prezidentui Clintonui bei kitoms atitinkamoms įstaigoms.

R. Narušienei tarpininkaujant, buvo užplanuotas komisijos susitikimas su JAV ambasadoriumi Lietuvoje J. Swihart. Šis susitikimas virto vakariene Ambasadoriaus rezidencijoje. Jos metu ir buvo įteikta komisijos Rezoliucija dėl minėto Rusijos Dūmos nutarimo. Susitikimo metu išklauseme labai pozityvius pasisakymus apie mūsų komisiją.

Kitas klausimas, kurį mums teko svarstyti, buvo Lietuvos kultūriniai mainai su JAV Lietuvių bendruomene. Šio dokumento projektą, pavadintą "Integralios (t.y. suvienytos) tautos kultūros politika", pateikė Seimo narys R. Ozolas. Diskutuoju apie šio projekto atsiradimą visą glėbį naujų minčių apie išeivijos santykius ir bendradarbiavimo su Lietuva galimybes. Remiantis šiomis diskusijomis, jau turime gana gerai parengtą projektą "Integrali tauta". Jame išdėstytos nuostatos ir principai, kuriais turi būti grindžiamas lietuvių bendradarbiavimas. "Integralioje tautoje" išvardijamos pagrindinės tautos kultūros sritys ir problemos, bendros tiek Lietuvai, tiek išeivijai. Projekto pabaigoje pateiktas bendradarbiavimo planas. Tai yra sąrašas programų, kurios galėtų būti vykdomos tiek Lietuvos, tiek JAV LB labui.

Trečioji sesijos diena buvo lygiai tokia pat darbinga, kaip ir praėjusios: pradžia – 10 val. ryto, pabaiga – 9 val. vakaro. Tęsėsi diskusijos dėl projekto "Integrali tauta". Svarstėme šiuos klausimus:

- 1) Lietuvos kultūros politikos prioritetai;
- 2) JAV LB įtaka, parama, bendradarbiavimas;
- 3) Lietuvos parama, sprendžiant JAV lietuvių jaunosios kartos švietimo problemas.

(Bus daugiau)

A.ŠLUTO SUKAKTUVINIS POKYLIS

Anatolijaus Šluto vedama Amerikos lietuvių radijo valandėlė gyvuoja jau daug metų. Jis pats televizijoje ir įvairiose radijo programose dalyvauja net 30 metų. Tad nenuostabu, kad jo veiklos prie mikrofono trisdešimtmečiui pažymėti surengtame pokylyje matėsi tiek daug gana žinomų veidų. Tai rodo, kad A. Šlutas yra populiarus mūsų tautiečių tarpe.

Kai Chicagos Jaunimo Centro salė prisirinko pilna svečių, pokylio programą pradėjo pats A. Šlutas, pristatydamas jo programos talkininkus: adv. P. Žumbakį, dr. J. Adomavičių, P. Petrutį, dr. A. Kabailą, A. Dundzilą, Ed. Šulaitį ir (beveik pamiršęs) savo svarbiausią bendradarbę S. Tylienę. Jis taip pat pažymėjo ir pokylyje dalyvavusį Valdą Adamkų.

Programą vedė buvęs aktyvus A. Šluto radijo valandėlės talkininkas L. Narbutis, kuris šiuo metu vadovauja "Margučio II" veiklai. Buvo perskaityti sveikinimai raštu. Sveikino Kauno muzikinio teatro vadovas G. Žilys ir to paties teatro balerinos, dabartinė LB JAV Krašto valdybos Kultūros tarybos pirmininkė A. Kėželienė – buvusi A. Šluto vestos televizijos programos pranešėja, LB Brighton parko apylinkės pirmininkė S. Dauilienė ir kt. Žodžiu sveikino Lietuvių Žurnalistų sąjungos Chicagos skyriaus valdybos narė Z. Juškevičienė. Reikia pažymėti trumpą ir nuotaikingą invokaciją, kurią sukalbėjo kun. J. Vaišnys, kuriam

publika net paplojo.

Smagi, niekam neprailgusi buvo meninė dalis. Čia būta staigmenų, kurių viena tikrai nelaukta – tai paties A. Šluto grojimas pianinu. Jis paskambino tris kūrinčius ir susilaukė gausių ovacijų. Susirinkusiųjų dėmesį į save atkreipė pasižymėję aktoriai Apolonija ir Petras Steponavičiai, kurie ne tik paskaitė, bet ir padainavo. Reikia išskirtinai paminėti pramoginės muzikos atlikėją J. Nakutavičių, specialiai atvykusį iš Floridos į Chicagą šiam savo pasirodymui ir atlikusį 8 šokių muzikos

kūrinius. Maloni staigmena – žymiojo solisto Algirdo Brazio pasirodymas. Jis kartu su šokiams grojusiu Ažuolo Stelmoko orkestru atliko Spaudos baliaus valsą.

Šis pokylis paliko puikų įspūdį. Vieni gyrė skanų maistą, kiti – gerą šokių muziką, savotiškai įdomų laimėjimų traukimą. Publika dar ilgai nesiskirstė: šoko, šnekučiavosi, vaišinosi. Kai kurie iš svečių siūlė netrukus vėl surengti panašų pokylį, nes kaip vienas jo dalyvis pasakė, "ką tik Šlutas daro, gerai padaro". O ką daugiau prie to būtų galima pridėti?

Ed. ŠULAITIS

Ed. Šulaičio nuotraukoje (iš kairės): Amerikos lietuvių radijo valandėlės vedėjas A. Šlutas ir "Margučio - II" programos vadovas L. Narbutis

PRANEŠA LR MISIJA PRIE JUNGTTINIŲ TAUTŲ

Ambasadorius O. Jusys dalyvavo Rytų Europos rinkiminės grupės susitikime, kuriame buvo pasikeista nuomonėmis dėl JT reformos darbo grupės nagrinėjamų klausimų, patvirtinta Rytų Europos valstybių rinkiminės grupės kandidatūrų lentelė. Lietuva pirmininkaus Rytų Europos rinkiminei grupei JT Generalinės Asamblėjos 51-osios sesijos pradžioje, š.m.

rugsėjo-spalio mėnesiais.

Misijos patarėjas R. Paulauskas susitiko su Estijos bei Latvijos misijų patarėjais ir suderino š.m. gegužės 28 d. trijų Baltijos valstybių prezidentų pasirašytų dokumentų išplatavimo Jungtinėse Tautose procedūrą. LR Misija prie JT išplatins prezidentų pasirašytus dokumentus kaip oficialius JT GA 51-osios sesijos dokumentus.

PUIKI LIETUVIŠKA ATŽALA

Vytautas Šeštokas

Lietuviais esame mes gimę,
Lietuviais turime ir būt,
Tą garbę gavome užgimę
Jai ir neturim leist pražūt.

J.Sauerveinas

Užsienio lietuvių spaudoje dažnai skaitome apie jaunuosius lietuvius, įgyjančius aukštojo mokslo diplomus. Tačiau tai dar nereikia, kad jie yra ir pasilieka tarp išeivijos lietuvių. Tada, kai jaunasis lietuvis nubyra į amerikietiška visų tautų virškinimo katilą, mes turime tuo džiaugtis ir didžiulius.

Auris Jarašūnas, Laimos ir Emanuelio Jarašiūnų, gyvenančių Santa Monikoje, Kalifornijoje, sūnus, tėvėlių įtakoje yra gerai supratęs J.Sauerveino žodžių reikšmę ir vykdo jo priesakus savo veikloje. Jis gimė 1970 metais. Ne kartą lankėsi Lietuvoje. 1989 metais Vilniaus universitete Auris baigė lietuvių kalbos ir kultūros kursus. Los Angeles veiksime Lietuvių akcijos centre jis dirbo direktoriaus padėjėju ir atstovavo užsienio lietuvių, gyvenančių Pietų Kalifornijoje. Jis yra Tėvynės Sąjungos užsienio jaunųjų lietuvių atstovas ir darbuotojas.

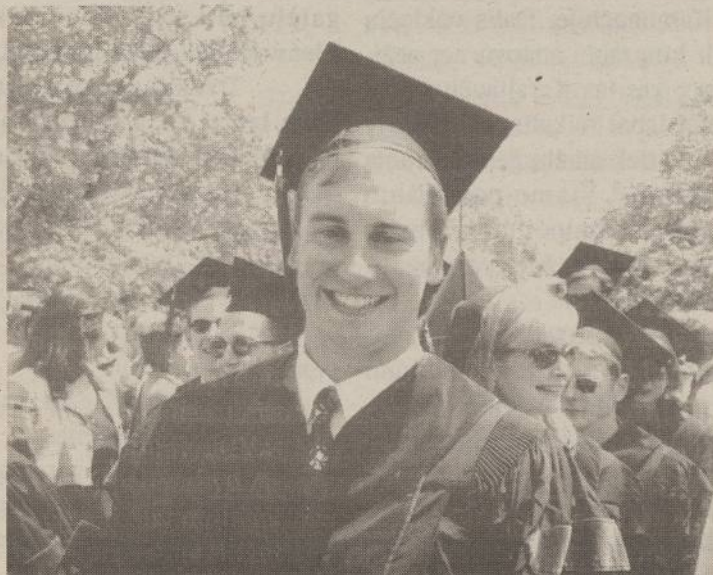
Lietuvai atkūrus ne-

priklausomybę, Auris Jarašūnas 1991 metais nuvyko į Vilnių ir kurį laiką dirbo Lietuvos Seimo patarėju užsienio reikalams. Jam teko talkininkauti, priimant įvairių užsienio šalių delegacijas, atlikti vertėjo pareigas. Vėliau Auris grįžo į Ameriką tęsti studijų.

Dar tebestudijuodamas teisę, 1992-1993 metais Auris Jarašūnas dirbo advokatų padėjėju keturiolikos advokatų įstaigoje, Century City, CA. Šiemet, gegužės 19 d. UCLA universitetas (Los Angeles) jam suteikė teisės mokslų daktaro diplomą.

Užklaustas apie Lietuvą, Auris Jarašūnas pasakė: – Galvoju apie ateitį. Ką pasirinkti: Ameriką ar Lietuvą? Kuriai tėvynei aš priklausau, kuriai iš jų yra didesni mano išpareigojimai?

Tikiu, kad Auris ir vėl nuvažiuos į Lietuvą padirbėti jos gerovei. Tačiau jo antroji tėvyne bus Amerika, kurioje jis gimė, užaugo, baigė aukštuosius mokslus. Čia gyvena jo tėvai, čia dirba ir brolis, įgijęs inžinieriaus profesiją. Los Angeles lietuvių telkiniuose Auris yra tarsi švyturys ateities išeivijos jaunimui. Linkime jam sėkmės ir ištvermės.

Nuotraukoje: Auris Jarašūnas

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SĄJUNGOS SEIMO RINKIMŲ PROGRAMA

(Tęsinys)

turimą turtą ir kapitalą verslui plėtoti.

KAS DAUGIAU GAUNA – DAUGIAU MOKA

Mažinsime gyventojų mokamus pajamų mokesčius. Apmokestinsime tik pajamas, didesnes už realų minimalų pragyvenimo lygį. Taikysime progresinį apmokestinimą. Tad didelės pajamas gaunantys piliečiai ir ūkio subjektai, nepažįstantys gamybos, nediegiantys naujų technologijų, mokės didesnius mokesčius.

MAŽIAU 40 %

Bendras apmokestinimas neturi viršyti 40% bendrojo vidinio produkto ir turi nuolat mažėti.

MAŽINTI MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO APARATĄ

Reorganizuosime valstybės įstaigas, susijusias su mokesčių administravimu. Visų mokesčių, įskaitant ir socialinį draudimą, surinkimą pavesime vienam mokesčių administratoriui.

2.2.4. PRAMONĖ

ĮVAIRIOS NUOSAVYBĖS FORMOS

Pramonėje turi išlikti visos nuosavybės formos, bet joje nuosekliai mažinsime valstybės dalį. Valstybė negali turėti akcijų pramonės įmonėse, jei valstybės dalis jose mažesnė nei 50 %. Neribosime pramonės įmonių galimybių savo iniciatyva jungtis į stambesnius darinius, jei tai leis joms efektyviau veikti. Įmonių bei vartotojų interesus prieš monopolijas turi ginti antimonopolinis įstatymas.

VALSTYBĖS PARAMA ĮKEIČIANT AKCIJAS

Pramonės įmonių privatizavimas nesustabdė gamybos smukimo. Katastrofiškai sumažėjo bendras vidinis produktas, dešimtys tūkstančių aukštos kvalifikacijos specialistų liko be darbo. Šių įmonių veiklos atgaivinimas be valstybės paramos – neįmanomas. Tačiau valstybė negali remti privačių įmonių, neturėdama garantijų, kad investuotos lėšos bus panaudotos gamybai ir kad jos bus grąžintos. Tautininkai siūlo, kad valstybė remtų to pageidaujančias įmones, panaikindama joms mokesčius išsiskolinimus ir suteikdama užsienio kreditus,

jei tos įmonės įkeis valstybei atitinkamą kiekį savo akcijų. Valstybė įgytų galimybę įtakoti įmonės struktūros bei valdymo pakitimus, kontroliuoti lėšų naudojimą pagal paskirtį. Įmonei pradėjus normaliai veikti, savo akcijas valstybė pariduoda. Taip valstybė atgaivintų pramonę, išspręstų socialinę krizę, nepatirdama nuostolių.

ATGAIVINTI TURIMĄ PRAMONĖ

Tautininkai nedelsdami anuliuos pramonės įmonių nepagrįstus delpinigus. Užsienio investicijas ir kreditus nukreipsime išimtinai įmonių apyvartinėms lėšoms atkurti ir technologiniams įrengimams įsigyti. Plėtojant pramonę, bus remiamasi turima technika ir technologijomis, turimais kvalifikuotais darbininkais, specialistais, inžinieriais, mokslininkais, taip pat vidaus ir pasaulinės rinkos poreikiais.

REMTI PRAMONĖS PLĖTĄ

80% užsienio paskolų skirsime gamybai plėtoti. Paskolos bus teikiamos to pageidaujančioms, pirmiausia prioritetinių krypčių įmonėms, jų apyvartinėms lėšoms atkurti, įrengimams bei technologijoms įsigyti. Prioritetinėmis laikysime: įmones, gaminančias sudėtingą produkciją eksportui, naudojančias intelektualų ir kvalifikuotą darbą (elektronika, radio elektronika, saulės energetika, kompiuterinė technika, tikslioji mechanika ir kt.); kitas įmones, gaminančias produkciją eksportui; įmones, aprūpinančias vidaus rinką būtinais gaminiais (maisto, lengvoji, statybinių medžiagų, baldų, žemės ūkio technikos ir kt.).

KURTI MAŽAS IR VIDUTINES ĮMONES

Skatinsime bankus kredituoti besikuriančias mažas ir vidutines įmones, taikdami kreditavimui lizingo sistemą – išperkamąją technologinių įrengimų nuomą, neapmokestindami pajamų, skirtų gamybai plėtoti.

GAMYBĄ SKATINANTI MOKESČIŲ POLITIKA

Mokesčių sistema, pirmiausia pridėtinės vertės mokestis, turi būti įrankis gamybai plėtoti. Mažiau bus apmokestinami importuojami energijos ištekliai bei gamybos žaliavos. Visiškai neap-

mokestinami importuojami įrengimai ir technologijos.

GINTI SAVO GAMINTOJUS

Mes skatinsime eksportą ir ginsime eksportuotojų interesus užsienio valstybėse. Tautininkai vykdys protekcionistinę politiką, ištvirtinant užsienio rinkose, sieks Lietuvai palankių muitų prekybai su Europos Sąjungos valstybėmis. Netaikysime muitų įvežamoms žaliavoms, medžiagoms, skirtoms perdirbimui, technologiniams įrengimams. Importuojamoms prekėms, jei analogiškos gaminamos Lietuvoje, taikysime individualius akcizus. Visokeriopa skatinsime ir remsime lietuviškų prekių vartojimą Lietuvoje.

PRAMONĖS RYTDIENĄ LEMS MOKSLAS

Lietuva visuomet garsėjo savo mokslininkais, inžinieriais ir darbuotojais labai aukštos kvalifikacijos darbininkais, sugebančiais gaminti intelektualią ir labai sudėtingą produkciją. Tai rimčiausias pamatas pramonės atečiai. Vien užsienio specialistai, gamybos organizatoriai ir užsienio technologijos neatstatys Lietuvos pramonės. Todėl ypatingą dėmesį skirsime technikos mokslų raidai, teiksime prioritetą mokslų tyrimams ir projektams, skirtiems tokios produkcijos sukūrimui ir gamybai.

2.2.5. ENERGETIKA

KURAS IR IŠ RYTŲ, IR IŠ VAKARŲ

Vienas iš svarbiausių valstybės uždavinių yra sudaryti galimybes gauti naftos, dujų ir kitų išteklių tiek iš Rytų, tiek iš Vakarų. Mes spartinsime Būtingės terminalo statybą, sudarysime sąlygas Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos, kaip labai svarbaus Lietuvos ūkio objekto, efektyviai veiklai.

ELEKTRA – EKSPORTUI

Esančių Lietuvoje elektros jėgainių pajėgumai turi būti efektyviai panaudojami. Elektra – taip pat gaminy, kurį galima ir reikiai eksportuoti. Tačiau dabar ji tiekama Rytams pusvelčiui. Reikia nutiesti elektros tinklus, jungiančius mus su Vakarais. Reikia pertvarkyti šiluminės elektrinės, didinant jų efektyvumą ir mažinant žalingą poveikį aplinkai.

(Bus daugiau)

NUSIAUBTA "DIRVA"

Pro šias išlaužtas duris įsibrovė plėšikai. G.Kijauskienės nuotr.

Gegužės 27-oji Amerikoje buvo Atminties diena. Lankėme kapus, dalyvavome Šventose Mišiose, prisiminėme į Amžinybę išėjusius artimuosius. Tikriausia ne vienas galvojome ir apie žmogaus paskirtį Žemėje.

Bet, matyt, buvo ir tokių, kurie tą dieną ruošėsi niekšybei. Gal snūduriavo, kad ateinančią naktį žvaiesni būtų, gal rinkosi įrankius, reikalingus savo šlykščioms užmačioms įgyvendinti. Pasiėmė ir masyvų geležinį strypą, naudojamą automobilio

padangoms nuo ratlankio nuimti...

"Dirvos" administratorius Juozas Biliūnas mėgsta anksti keltis. Kai gegužės 28-osios rytą jis atrakino redakcijos duris, laikrodis rodė penkiolika minučių po šešių. Nustebęs pažvelgė, kodėl viename kambaryje dega šviesa. Ir staiga tapo aišku: tą naktį redakcijoje darbavosi nekviesti talkininkai. Buvo dingę visi laikraščio ruošimo įrenginiai. Pavogti kompiuteriai, spausdintuvai, rašomoji mašinėlė. Plėšikai nepagai-

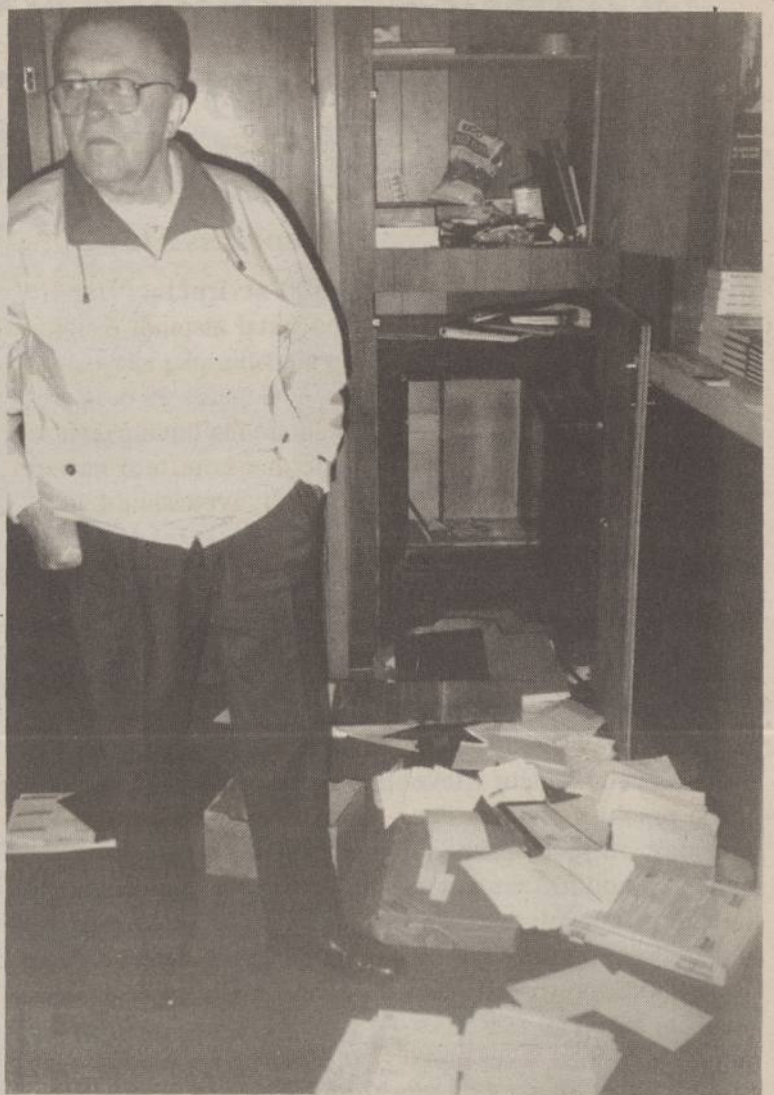
lėjo ir kompiuterio bei skenerio, neseniai pasiskolintų iš gero redakcijos talkininko. Mat ruošėmės pereiti prie šiek tiek tobulesnės laikraščio puslapių montavimo metodikos.

Keista, gana "specializuota" toji vagystė. Juos domino tik tai, kas reikalinga redakcijai. Pavogė net visai neišvaizdžioje dėžutėje buvusių spausdintuvo dažų kasetę. Nelietė keletos kitų buityje paklausų turinčių daiktų. Ant grindų mėtėsi kompiuterio klavišai. Matyt, vagiamų daiktų nesaugojo. Vargu ar tikėjosi juos parduoti arba sau naudoti. Visa mūsų įranga buvo senutėlė, dažnai gendant. Kam gi tokios reikia? Be to, seni įrenginiai dažnai turi nepašalinamas žymes, pagal kurias žmonės, su jais dirbę, visada gali atpažinti savo kuklų turtelį.

Valkatos įsibrovė, tikėdamiesi sunaikinti laikraštį. Jie drąskė stalčius, mėtė ant grindų dokumentus. Jie nerado pinigų ar kitų vertybių, nes tie, kurie leidžia kuklius tautinius laikraščius, niekada nėra turtingi. Tikriausia jie tai žinojo iš anksto. Kas jie?

Gal grobio, kurį rado "Dirvoje", pasirodė per maža, o gal ir kitus tikslus turėdami, plėšikai įsibrovė į kaimynines patalpas. Apvogė ten buvusias namo savininko ir jo nuomininko dirbtuves, išnešė statybininkų darbo įrankius. Braižas tas pats: padaryti taip, kad jau rytojaus dieną žmonės negalėtų normaliai dirbti. Žvėriška neapykanta dirbančiajam!

Bet visuomenės reakcija buvo tokia, kokios plėšikai jokių būdu nesitikėjo. Beveik kartu su pirmąja policijos mašina atvyko Cleveland'o televizijos aštuntojo kanalo darbuotojai. Netrukus apie

Administratorius Juozas Biliūnas pirmasis pamatė vagystės pasekmes. G.Kijauskienės nuotr.

vagystę pranešė visos televizijos stotys. Mums skambino visai nepažįstami žmonės ir nieko daug neklausinėdami siūlė savo pagalbą: kvietė dirbti jų patalpose, naudoti jų įrangą, teiravosi, kokių adresu siųsti auką.

Kitą rytą į "Dirvos" redakciją atėjo senyvas žmogus. Tyliai ištisė čekį:

– Tai mano auka.

Jonas Gudėnas buvo pirmasis. Po jo atėjo kiti.

Kai laikraščio leidėjas nuvažiavo dairytis kokių nors padėvėtų įrenginių (nauji mums niekada nebuvo prieinami), jo petį palietė nepažįstamas jaunas vyras:

– Aš žinau apie jus ištikusią nelaimę. Bandžiau jums prisiskambinti, bet man

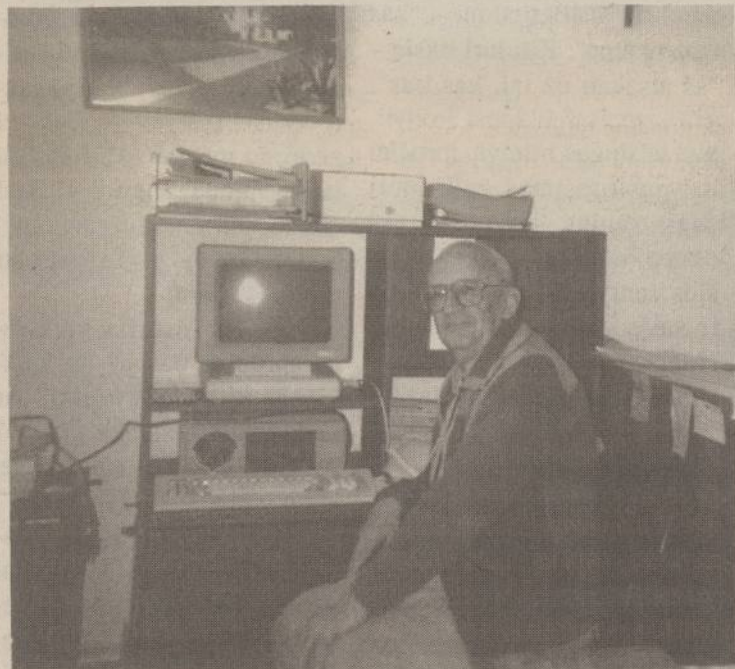
nepavyko. Suprantu, ko labiausiai reikia.

Maiklo auka "Dirvai" – ne tik doleriais skaičiuojama. Savo mašina jis atvežė viską į redakciją ir dvi dienas kartu dirbo, derindamas įrangą ir mokydamas mus ja naudotis.

Maiklas (Michael Andrew) jokių kilmės šaknų Lietuvoje neturi. Jis domisi slavų ir baltų kalbomis. 1991 metais trumpai pabuvojo Vilniuje. Kompiuterinę techniką studijavo savarankiškai.

Išgirdę apie mūsų nelaimę, apsilankė daugybė žmonių. Beveik be perstojo skambėjo telefonas. Žmonės nuoširdžiai stengėsi padėti. Buvo ir "mandagumo vizitų": apsidairė, palinkčiojo, patarė, ką reikėtų pirkti ir išėjo.

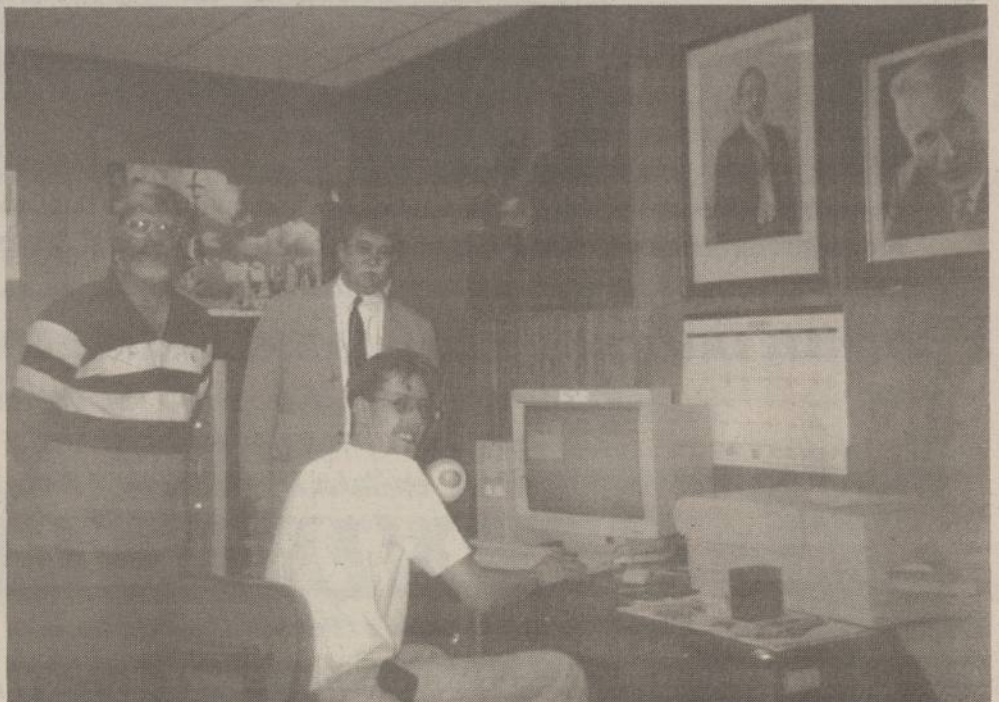
Redaktorius

Ilgametis "Dirvos" skaitytojas ir bendradarbis Gerardas Juškėnas padovanojo savo kompiuterį J.Jasaičio nuotr.

AUKOTOJŲ SARAŠAS "DIRVOS" APIPLĖŠIMO NUOSTOLIAMS PADENGTI:

1. Lietuvių Fondas.....	\$1,000.00
2. Irena ir Leonas Kriaučeliūnai, Lemont IL.....	\$250.00
3. Lietuvių Šv.Jurgio parapija, Clev.OH.....	\$200.00
4. Henrikas Macijauskas, Mayfield Hts. OH.....	\$200.00
5. Gudėnas Jonas, Euclid, Ohio.....	\$100.00
6. Mariūnas V.M., Richmond Hts. Ohio.....	\$100.00
7. Pakalka Julius, Beverly Shores IN.....	\$100.00
8. Vaclovas ir Vanda Mažeikai, Park Ridge, IL.....	\$100.00
9. Dr. Vytautas ir Aldona Mauručiai, Kirtland, OH.....	\$100.00
10. Vincas ir Elenora Balandos, Clev. OH.....	\$100.00
11. Amanda ir Algirdas Mulioliai, Clev. OH.....	\$100.00
12. Mary Žemaitis, M.D. Leonia, N.J.....	\$50.00
13. American Pride Tours, Mentor, OH.....	\$50.00
14. Vyt. ir Julija Stuogiai, Clev. OH.....	\$50.00
15. Liet. Veteranų Saj. Ramovė, Clev. OH.....	\$50.00
16. Jonas Švarcas, Wickliffe, OH.....	\$50.00
17. Vladas Bacevičius, Clev. OH.....	\$30.00
18. Januškis Vytautas, Clev. OH.....	\$25.00
19. Louis ir Rosia Chatman, Clev. OH.....	\$25.00

"Vilties" draugijos vadovas Algirdas Matulionis su "Dirvos" gelbėtojais: MacExchange kompanijos atstovu Michael Andrew (dešinėje) ir Rimvydu Čepuliu (kairėje). J.Jasaičio nuotr.

MŪZŲ KARALYSTĖJE CLEVELAND'O ISTORIJA MENO KŪRINIULOSE

Henrikas Stasas

Nuo š.m. gegužės 18 d. Clevelando meno muziejuje veikia labai įdomi istorinė meno paroda – "Transformations in Cleveland Art 1796-1946". Paroda surengta, siejant ją su artėjančiu šio miesto dviejų šimtų metų jubiliejumi. Parodos eksponatai siekia nuo Clevelando įkūrimo t.y. 1796 metų iki antrojo pasaulinio karo pabaigos - 1946 m. Išstatyti meno kūriniai tarsi vaizdžiai istorijos vadovėlyje atskleidžia 150 metų Clevelando praeities atkarpą. Pasakutiniai 50 metų parodoje nebeatvaizduoti, nes per tą laikotarpį Clevelandas vystėsi tiesiog kosminiu greičiu. Jo kultūrinio gyvenimo ribos išsiplėtė taip, kad tam laikotarpiui atspindėti tektų rengti atskirą parodą.

Plačioje spalvingų vaizdų panoramoje matome, kaip iš kaimo išaugo šeštas pagal dydį Amerikos miestas, kuris šiandien yra tapęs reikšmingu ekonominiu ir kultūriniu centru. Tų 150 metų pokyčius parodoje atvaizduoja virš 200 tapybos darbų, daug plastinio meno kūrinių, įvairūs spausdiniai, fotografijos

ir 1500 atviručių. Visi šie meno turtai atspindi daugiau kaip 60 dailininkų kūrybą.

Gegužės 18 d. į parodos atidarymą buvo pakviesti muziejaus komiteto nariai, kuratoriai, žymesnieji Clevelando dailininkai, spaudos atstovai ir kt. Prieš parodos atidarymą nuo 6:30 iki 7:30 val. vakaro svečiai muziejaus sodo auditorijoje buvo vaišinami kokteiliais, saldumynais ir vaisiais. Vaisėms pasibaigus, muziejaus direktorius Robert P. Bergman, visus pasveikinęs atidarė parodą. Savo trumpoje kalboje jis pasakė, kad vaizdingiau atspindėti 150 metų nueitą Clevelando kelią kažin ar būtų įmanoma kitaip, negu parodoje išstatytais eksponatais. Atkurti miesto praeitį meno kūriniais buvo nelengvas darbas, nes reikėjo kiekvieną paveikslą, skulptūrą ar nuotrauką surasti ir savininkų paprašyti, kad paskolintų parodai. Tad šia proga direktorius išreiškė ypatingą padėką dviem muziejaus kuratoriams – Bill Robinson ir David Steinberg, kurie su nepaprastu pasišventimu tą dar-

bą atliko.

Paroda išdėstyta net septyniose muziejaus salėse. Pirmoji salė, kuri pavadinta "Nuo miestelio iki miesto" apima gana platų laikotarpį. Pagrindinė mintis daugiau sutelkta į pirmuosius Clevelando dailininkus, kurie jau 1839 metais įsijungė į miesto kultūrinį gyvenimą. Miesto kultūrinis gyvenimas ir menas čia ypač pradėjo klestėti, 1825 m. atidarius Clevelando kanalą. Tuo metu savo miniatiūromis ir plakatais pasižymėjo du dailininkai: T. Chevalier ir Sebastian Heine.

Trečioje salėje visi meno kūriniai skirti industrinio augimo amžiui. Tai 1876-1914 metų laikotarpis, kai mieste plėtėsi pramonė ir tuo pat metu kilo ekonominė miesto gerovė. 1876 metais buvo įkurtas ir pirmas meno klubas, o 1880-aisiais ir pirmoji dizaino mokykla. Čia minėtinas dailininkas Henry Church, kilęs iš netoli Clevelando esančio miestelio Chagrin Falls. Iš pradžių jis vertėsi kalvio amatu, o vėliau tapo savamoksliu dailininku. (Bus daugiau)

Dėmesio: naujas skyrelis! Jaunajam skaitytojui KELIONĖ Į SĖKMĘ

Raimonda Mikatavagė

Pradedame spausdinti Amerikos lietuvių autorės knygos ištraukas. Ši knyga, vos tik suspėjusi pasirodyti, tapo labai populiaria. Ji jau išversta į lietuvių kalbą ir netrukus bus išleista Lietuvoje.

KELIONĖ Į SĖKMĘ

Pagrindinė priežastis, kodėl parašiau šią knygą, – tai mano meilė Lietuvai bei troškimas padrašinti jos jaunimą, padėti jiems suklestėti. Žinoma, gal būt jie apsieitų ir be mano padrašinimo, bet jaučiausi privalanti kuo nors prisidėti.

Supratau, kad visame pasaulyje yra du žmonių tipai. Vieni gyvena, pasikliaudami tik atsitiktinumu – "kas bus, tebūna". Kiti turi tikslą – "aš atsakau už tai, kas bus". Šia knyga aš tikiuosi įrodyti, kad teisingos mintys, įpročiai bei pasiruošimas gali duoti daug naudos. Tik mes patys esame atsakingi už pagerėjusius santykius, sėkmę darbe ir savo gyvenimo kokybę. Nugalėtojai nepasikliauja atsitiktinumu. Jie turi tikslą.

Sveika, Lietuva?

"Nesvajodamas apie viltį ir garbę žmogus numirtų. Nors kūnas vis dar judėtų, širdis jau miegotų kape..." (iš Chuck Mangione dainos)

Psichologai įsitikinę, jog pagrindiniai žmogaus poreikiai yra saugumas, pripažinimas, savo gyvenimo kontrolė, kūrybinės išraiškos bei naujos patirties būtinybė. Sovietų okupacija grubiai pamynė visus pagrindinius žmoniškuosius lietuvių poreikius. Ir ne dienai ar savaitei, bet 50-čiai metų. Nebuvo galima laisvai sakyti tiesos, kurti, ką nori, gyventi savo galva. Komunizmas sužalojo lietuvių emociškai, dvasiškai ir ekonomiškai. Tai blogos naujienos. Geros naujienos skelbia, jog visa tai oficialiai baigėsi.

Niekas nebuvo pasiruošęs šiai netikėtai laisvei. Visada galima surasti kaltų dėl dabartinių gyvenimo sąlygų, bet faktas lieka faktas: žmonės nebuvo pasiruošę, kaip nebuvai pasiruošę ir tu. Senosios pažiūros ir elgesys jau nebetinka. Reikia naujo.

Norint atsistatyti,

pirmiausia būtina kiekvienam pradėti gyti dvasiškai ir pasiruošti tam, kad galėtum imtis veiksmų, kurie leis sustvirtėti ekonomiškai. Laisvė jau gauta, bet laisvė be drausmės tėra chaosas. Dabar tau gali atrodyti, jog savo gyvenime nebepasieksi pamatyti sveikos, stiprios Lietuvos. Bet prisimink, argi žmonės to paties nekalbėjo ir apie Lietuvos laisvę? Pasikeitimas kartais ateina greitai, visiems tuo pat metu, o kartais lėtai, kiekvienam atskirai. Kad ir kas beatsitiktų, gali pasiruošti bet kuriam atvejui. Esi jaunas. Gali išmokti ne tik sėkmingai pasikeitimą, bet ir patį ką nors iš tikrųjų pakeisti.

O Amerika?

Prireiktų penkių knygų, norint pilnai aprašyti, ką reiškia gyventi Amerikoje ar bet kurioje kitoje šalyje. Kiekviena šalis – sudėtinga. Kiekviena šalis turi ir gero, ir blogo. Aš pasistengsiu trumpai nusakyti, su kuo gali susidurti jauni lietuviai, svajojančys vykti į Ameriką "ieškoti geresnio gyvenimo". Jeigu tai tavo svajonė, jeigu ji – tikrai didelė, tai nenoriu atkalbinėti. Bet jei vyksi, reikės būti pasiruošusiam.

Ar Amerika kiekvieną aprūpina darbu? Ar kiekvienas turi kur gyventi? Ar kiekvienam užtenka maisto? Ar gatvės grįstos auksu? Ne, jokių būdu.

Amerika vis dar klesinti šalis, tačiau ji sparčiai silpsta. JAV gyventojų surašymo biuro duomenimis, 1993 metais 39,3 mln. amerikiečių, t.y. virš 15% visų gyventojų gyvena žemiau skurdo ribos. Ypatingai sunku pradedantiems jauniems žmonėms. Daugiau kaip 50% jaunesnių negu 25 metų asmenų gyvena kartu su tėvais. Daugelis negali rasti tokio darbo, kad galėtų sumokėti už butą ir pragyvenimą. Apstuldyta, jog 2004 metais 30% baigusiujų koledžus bus bedarbiai.

1940 metais mokyklose, pasak mokytojų, pagrindinės problemos kildavo dėl perdidelio mokinių plepumo, kramtomosios gumos, triukšmo ir bėgiojimo koridoriais. 1990 metais mokytojai kaip didžiausias problemas vardijo narkotikus, alkoholį, nėštumus, savižudybes, išprievartavimus bei užpuolimus. Prievarta Amerikoje tapo nevaldoma.

(Bus daugiau)

Muziejaus oficialaus fotografo nuotraukoje (iš kairės): Ingrida Bublienė, muziejaus direktorius Robert P. Bergman ir straipsnio autorius H. Stasas

MAŽOJI TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ CLEVELANDE

Sekmadienį, birželio 23 d., 12:30 val. popiet

Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje

talkinant Clevelando Apylinkės bendruomenėi, i seoną grįžta

GRANDINĖLĖ

vadovė - Aida Bublytė

VETERANŲ ŠOKĖJŲ GRUPĖ

vadovė - Eglė Lančiauskienė

SV. KAZIMIERO LIT. MOKYKLOS ŠOKĖJAI

vadovės - Eglė Lančiauskienė ir Rita Klierienė

"TAKSAI"

Vladas Vijeikis

Balandžio 15 diena amerikiečių gyvenime yra "sūdna" diena. Žodis "sūdna" dažnai kartojamas lietuviškose kantičkose. Taigi tą dieną amerikietis turi taip, kaip išpažintyje prisipažinti IRS, kiek jis uždirbo ir kiek išleido. Sakoma, kad jeigu išlaidos bažnyčiai būtų tikros, tai bažnyčios statytų dangoraižius ir galėtų nupirkti išties miestus. Bet tiek to.

Po balandžio 15-tos amerikietis laukia iš IRS, kad jam grąžintų, ką jis permokėjo. Tą jausmą išnaudoja mokesčių formų pildytojai, kurie žada grąžinti tuojau pat. Nereikia laukti nei valdžios. Šiaip ar taip pilietis labai džiaugiasi, gavęs iš valdžios

vieną kitą dolerį atgal. Jis užmiršta, kad jis dirbo valdžiai iki gegužės 7 d. Taip apskaičiuota. Ar tik nebus daugiau negu baudžiavoje? Bet vis tiek jis labai džiaugiasi. Už tuos pinigus atostogauti į Havajus nenuvažiuosi, bet galėsi nupirkti savo žmonelei vieną kitą gėlelę, kuri jau seniai tokio gesto laukia. Tik jis nepagalvoja, kad vėl moka mokesčius. Pilietis moka ne tik nuo savo uždarbio, kurį skrupulingai apskaičiuoja IRS. Jis moka ir kitokiais atvejais. Moka, kai pilasi benzino, kai bet ką perka ar parduoda, moka už vandenį, už teisę važinėti automobiliu. Moka už loterijos laimėjimus, už namą ir butą, už telefoną, elektrą ir dujas. Politikeriai sugeba uždėti mokesčius už viską.

Tik vienas daiktas dar neapmokestintas. Tai – oras. Įkvėpk ir iškvėpk, kiek nori. Bet nesidžiaukite: politikeriai sugalvos, kaip išmatuoti, kiek tu oro naudoji, ir mokėsi mokesčius. Dauguma amerikiečių, taip pat ir aš, sutinka mokėti, kiek reikia. Visa bėda, kad didžiuma mokesčių būdu gautų pinigų išvagiama.

Tad gaunantieji "tak-sų" grąžinimą, neturi ko džiaugtis. Jie atgavo kelis savo pinigėlius. O kiek kitais keliais nuėjo?

SKAITYTOJŲ AUKLĖJIMAS

Vienas kitas "Dirvos" skaitytojas, mane susitikęs, klausinėja:

– Kodėl tavo portretas – kiekviename numeryje? Kiek tau kainuoja tas malonumas?

– Nieko. Gera sugyvenu su redaktoriumi. Į akis nekolioju, o ką kalbu už jo pečių, gal nežino.

Kitas klausia:

– Kodėl du portretai? Vienas – su barzda, o kitas – be barzdos?

– Čia ne du portretai, bet ožio ženklas. Mat pagal kiniečių mokslus aš esu gimęs po ožio ženklu, – bandau labai santūriai aiškinti, nors plaukai jau šiaušiasi. O čia dar vienas priėjęs klausia:

– O kuris iš tų dviejų – tu?

Jeigu taip prieš kokius trisdešimt metų, griežčiau tokį klausinėtoją už atlapų. Dabar tik nususuku ir atkreipiu dėmesį į kitus, aplink besisukinėjančius. Ir girdžiu:

– Kam reikia dviejų? Užtektų vieno. Man patiktų tas, kuris su barzda ir ragais. Tai štai kokių dar esama tarp skaitytojų! Rodos, tiek pastangų padėta, kad ko nors juos pramokyti, kad prašviesti jų protus. Bet pastangos neatneša vaisių. Gal reikėtų įvesti "Skaitytojų auklėjimo skyrių". Reikės pakalbėti su redaktoriumi.

Fotoreportažas

PRISIMINIMO DIENA

Prie artimųjų kapelio Visų Sielų kapinėse priklaupė R.Bridžius ir E.Brazauskas. J.Jasaičio nuotr.

Atėjome išreikšti pagarbą Lietuvos Respublikos Prezidentui Antanui Smetonai ir jo žmonai Sofijai, besiilsintiems Visų sielų kapinių mauzoliejuje.

Prisiminimo dienos iškilnių dalyvių eiseną, žygiuojanti link Šv.Jurgio bažnyčios. G.Juškeno nuotr.

APIE DIEDULIUS

Stasys Santvaras

*Dieduliai, pakalbėkim apie tolimon nubėgusią senovę.
Jūs taip gražiai susėdote į vėlių suolelį –
Kodėl nerimsta vandenys, jus prapultin nuplovę,
Kodėl šviesa negrįžta dar į jūsų gimtą šalį?*

*Štai iš smėlingų Pieštvės skardžių griūna kaulai,
Vidurnakty ten rauda žmonės ir žirgai tebžvengia –
Ar laiko inde saiko nēr nelaisvei, prievartai, apgaulei,
Už ką apliejo ašaros ir dūmai mylimą padangę?*

*Dieduliai, protėviai, ateikite vargam į talką,
Mes čia per amžius dar savy savęs nerandam –
Uždekit ugnį širdyse, gaivia viltim užkurkit Alką!*

*Pas jus, pas jus per prakeikimo naktį brendam,
Tikėdami, kad laikas lieja ne beprasmį smalką,
Tikėdami, kad esam paukščiai – kad į saulę skrendam...*

RUOŠIAMĖS JUBILIEJINEI DEŠIMTAJAI TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTEI

**PIRMAS
ORGANIZACINIO
KOMITETO PRANEŠIMAS**

X Lietuvių Tautinių Šokių šventės Organizacinis komitetas, tiesioginiai atsakingas ir atsiskaitantis JAV bei Kanados LB Krašto valdyboms jaučia pareigą pateikti Jums kiek galima išsamesnes šventės ruošos darbu žinias. Todėl esame dėkingi savaitraščio "Dirva" redakcijai už suteikiamą progą šį norą įgyvendinti. Kiekvieną savaitę, ligi pat šventės, bandysime skaitytojus supažindinti su komiteto veikla. Tikimės Jus šiuo būdu įtraukti į šios Jubiliejinės Šventės ruošą.

Renginiai

Liepos mėn. 1-7 d., Jim Thompson (Illinois center) pastato patalpų prieangyje bus surengta lietuviškojo "kultūrinio veido" paroda. Illinois Center aikštėje ir sveatinėje bei Daley Plaza, liepos mėn. 2 d. bus tautinių šokių pasirodymai. Šiuos renginius globoja šventės Organizacinio komiteto narė Marija Kriaučiūnienė.

Oficialiame Šventės viešbutyje, Hyatt Regency O'Hare, Rosemont, IL. liepos mėn. 4-6 d., įvyks Šventės mugė ir dailės Paroda. Orga-

Trečioji Lietuvių Tautinių Šokių šventė – 1972 m. Zigmo Degučio nuotr.

X Lietuvių Tautinių Šokių šventė – 1996 m. Detroito "Šaltinis"

**SPORTINIAI MARŠKINIAI (T-SHIRTS)
IR KREPŠINIO KAMUOLIAI, PAGAMINTI
LIETUVOS KREPŠINIO KOMANDOS LEIDIMU (LICENSE),
SIEKIAM PADĖTI LIETUVOS SPORTUI
IR DALYVAVIMUI 1996 m. OLIMPIADOJE, ATLANTA, GEORGIA**
MARŠKINIAI: MARGI (TIE-DYED) – XL____, L____, M____ \$25.00
JUODI AR BALTI – XL____, L____, M____ \$20.00
(XXL PRIDĖTI \$3.00)
KREPŠINIO KAMUOLIAI: Trispalviai su komandos emblema,
Šarūno Marčiulionio ir Arvydo Sabonio parašais \$25.00
PERSIUNTIMAS (U.S.A.) VELTUI

Užsakymus su čekiu ar pašto perlaida siųsti: RBBMC / R.B. BUTKUS
60 E. 212 St.
EUCLID, OHIO 44123-1061
1(216) 732-8250

VARDAS / PAVARDĖ: _____
ADRESAS: _____
TELEFONAS: _____

nizacinis komitetas tikisi, kad lietuviškosios tautodailės kūrėjai, organizacijų atstovai, knygų platintojai, lietuviai dailininkai, skulptoriai bei fotografai noriai jungsis ir savo talentais dalinsis su plačiaja, iš visų pasaulio kampečių suvažiausia lietuviškąja visuomene. Mugė ir parodą globoja Albina Ramanauskienė (708)423-4095).

Penktadienį, liepos mėn. 5 d., 8 val. vakaro, Michigan paežerėje esančio suremontuoto Navy Pier Grand Ballroom patalpose, įvyks šventės susipažinimo vakaras. Organizacinis komitetas norėdamas pritraukti ir jauną ir žilstelėjusį, ruošia jungtinį pobūvį. Susipažinimo vakare pakaitomis gros du orkestrai: "Žiburyš" ir "Žaibas". Vakaro metu bus Šventės loterija. Tikimės, kad kaip tik tą vakarą bus šaudomi "fire-works", o juos geriausiai stebėti bus kaip tik iš susipažinimo vakaro vietos. Šventės susipažinimo vakaro komisijos pirmininkas yra Jonas Činkus.

X-toji Lietuvių Tautinių Šokių šventės programą atliks virš 1750 šokėjų, atstovaujančių 47 tautinių šokių grupes iš JAV, Kanados, Pietų Amerikos ir Lietuvos. Lietuvių tautinės šokių šventės yra ne tik didžiausias renginys lietuvių visuomeniniame gyvenime, bet ir pats didžiausias tokio pobūdžio renginys JAV.

Šeštadienį, liepos mėn. 6 d., vakare, po Šventės, Hyatt Regency O'Hare Grand Ballroom įvyks Šventės Pokylis: 7 val. vakaro – priėmimas, 8 val. – vakarienė.

Vakariene bus puošnioje didžiojoje salėje. Po vakarienos – šokiai, grojant R. Soko orkestrui, bus gretimoje pokylių salėje. Stengsimės sudaryti jaukią, puošnią aplinką, kurioje bus galima ramiai su pažįstamais ir iš toli atvykusiais įvairių kartų atstovais pabendrauti ir linksmai pašokti. Pokylio komisijos pirmininkė yra Irena Kerelienė.

Sekmadienį, liepos mėn. 7 d., bus atnašaujamos Padėkos Šv. Mišios 10:00 val. ryto Lietuvių Evangelikų –Liuteronų Tėviškės bažnyčioje ir 10:30 val. ryto Švč. Mergelės Marijos Gimimo Bažnyčioje. Šias apeigas koordinuoja Juozas Polikaitis.

Tradicinis pošventinis koncertas, kurio programą atliks Lietuvos ir Pietų Amerikos tautinių šokių grupės įvyks antradienį, liepos mėn. 9 d., 7 val. vakaro Jaunimo centro didžiojoje salėje. Pietų Amerikos grupės pasirodys ne tik su lietuviškais tautiniais šokiais (nešoktais šventėje), bet ir su tų kraštų, kuriuose jie gyvena, tautinių šokių pavyzdžiais. Pošventinio koncerto komisijos pirmininkė yra Rita Šakenienė.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

RENGINIŲ KALENDORIUS

- BIRŽELIO 16 d. sekmadienį – Tragiškų birželio mėnesio įvykių minėjimas. Rengia Clevelando Baltų komitetas.
- BIRŽELIO 23 d. sekmadienį, 12:30 – Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje įvyks "Grandinėls" koncertas, kurį globoja Clevelando apylinkės bendruomenė.
- LIEPOS 14 d. – Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžia – 11:30 v.r. Šv. Jurgio sodyboje.
- LIEPOS 21-ąją – Pensininkų GEGUŽINĖ!
- RUGPJUČIO 4 d. "DIRVOS" ir "VILTIES" draugijos gegužinė įvyks L. ir V. Apanių sodyboje.
- RUGPJUČIO 11 d., sekmadienį, 12-tą val. p.p., LVS-gos "Ramovė" Clevelando skyrius ir LŠS-gos Išeivijoje "Žalgirio" šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland parke, 17815 Canterbury Rd.
- RUGPJUČIO 17 d. 6:00 v.v. – Lietuvių Kultūrinių Darželių vakaronė Gwinn Estate, Bratenahl, OH.
- RUGPJUČIO 18 d. nuo 12 val. ryto iki 6 val. vakaro Lietuvių namų salėje vyks Cle-

veland'o Lietuvių klubo gegužinė.

- RUGSĖJO 15 d., Skautininkų draugovės kultūrinė popietė – Aurelijos Balašaitienės knygų pristatymas.
- RUGSĖJO 28 d., šeštadienį, – Tradicinis Baltų draugystės vakaras Latvių salėje. Rengia Cleveland'o Baltų komitetas.
- SPALIO 18, 19, ir 20 dienomis – BALFo centro valdybos direktorių suvažiavimas Clevelande. Rengia Clevelando skyrius.
- LAPKRIČIO 9 d. Dievo Motinos parapijos choro rudens balius, 7 v.v.
- LAPKRIČIO 16 d. "Lietuvių Dienos" – koncertuoja ansamblis "LIETUVA". Rengia LB.
- LAPKRIČIO 17 d. – Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p.
- LAPKRIČIO 23 d. – šeštadienį, LVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyriaus valdyba Lietuvių Namuose rengia Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimą.
- GRUODŽIO 24 d. Bendros Kučios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

"DIRVOS" PRENUMERATOS VAJUS PRASIDĖJO!

Laukiame Jūsų!

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

40-24 235th STREET DOUGLSTON, NEW YORK 11363

TEL. (718) 423-6161 FAX (718) 423-3979

Grupėmis ir pavieniai
pigiausios kelionės šią vasarą!

LIETUVĄ

14 dienų Grand Tour of Lithuania \$2,144

9 dienų Lithuanian Economy Tour 1,499

10 dienų Baltic Capital Tour 2,099

ir kitos

Galima užsakyti kelionę, viešbučius ir t.t. arba vien tik skrydžius mažesnėmis kainomis iš visų JAV miestų.

VYTIS TRAVEL

40 - 24 235 St.
Douglaston NY 11363

Tel. 718-423-6161
1-800-77-VYTIS

PRANEŠIMAS TELEFONŲ ABONENTAMS

Nuo kovo 9 dienos pradėti naudoti nauji telefono apylinkės kodo (area code) numeriai. Tai sąlygoja nepaprastai padidėjęs telefoninės aparatūros kiekis: bevieliai telefonai, kompiuterių modemai, fakso ir kiti telefonų laidus naudojančios aparatai. Todėl kai kuriose apylinkėse pradėjo stingti telefono numerių naujiems abonentams. Telefonų bendrovės yra priverstos prieš individualų telefono numerį įvesti naują apylinkės kodą. Cuyahoga apskrities gyventojams labai svarbu su tuo pasikeitimu susipažinti, pakeisti savo užprogramuotus telefonų numerius ir apie pasikeitimus pranešti draugams, giminėms ar klientams. Clevelando, Vermillion, Elyrijos ir Painesville apylinkių kodas lieka, kaip buvęs – 216, bet susijungiant su Akronu, Kentu, Medina, Cantonu, Youngstown ir jų apylinkėmis, prieš telefono numerį reikia naudoti naują kodą – 330, kurio iki šiol nereikėjo. Individualūs septynerių skaitmenų telefonų numeriai ir pokalbių kainos nepasikeis. Taip pat ir greitosios pagalbos telefonas 911 liks nepakeistas. Įsidėmėtina, kad nuo birželio 29-osios dienos telefono ryšys su naujo kodo apylinkėmis bus neįmanomas, nepanaudojus šio kodo prieš telefono numerį. Norintieji išsamiau apie tai sužinoti, gali skambinti bet kuriuo dienos ar nakties metu telefonu 1-800-330-4636.

• DIRVA • 1996 m. birželio 11 d. • 11 psl.

LIETUVIAI – FOTO MENININKAI

Amerikos foto mėgėjų draugijos žurnalas "PSA Journal" š.m. gegužės mėn. atspausdino 1995 m. "Who's Who" sąrašus. Juose pagal fotografijos šakas yra išvardintos pasižymėjusių foto mėgėjų pavardės bei jų laimėjimai tarptautinėse parodose.

Monochrominių (baltai juodų) nuotraukų grupėje Kazio Daugėlos iš Bedford, NH, – 11 nuotraukų buvo išstatyta parodose 22 kartus. Džiugu pastebėti, kad K. Daugėla pateko į 25 daugiausia parodose dalyvavusių

(Top 25 Exhibitors) sąrašą.

Clevelandietis Gerardas Juškėnas paminėtas spalvotų skaidrių – 8/11 ir ke-
lionių skaidrių grupėje – 7/9.

Iš kitų Baltijos kraštų dalyvavo latviai – 2 spalvotų nuotraukų grupėje ir 16 monochrominių nuotraukų grupėje. Iš Estijos – vienas asmuo dalyvavo monochrominių nuotraukų grupėje.

Mūsų spaudoje dažnai rašoma apie Lietuvos foto menininkų pasiekimus parodose. Atrodo, kad jie dar neatrado PSA globojamų tarptautinių foto varžybų. Ger.J.

VASARA IR PAREIGA

Praėjo Atminties diena. Tos pačios savaitės pabaigoje pradėjome tradicinį vasaros laiką. Pagaliau atšilo oras. Gal būt ne vienas nuklysimas į užsiėmimus, kurie mus gali atitraukti nuo sekmadieninių Mišių. Clevelando Lietuvių Šv. Jurgio parapijos klebonas J.Bacevičius primena visiems apie pareigą dalyvauti šv. Mišiose ir remti parapiją. Kad parapija galėtų išsilaikyti, kiekvieno jo nario parama reikalinga. Ger. J.

SVEIKINAME!

Cleveland'o Lietuvių Šv. Jurgio parapija sveikina du jaunuosius parapijiečius – Tada Tamošiūną ir Kristen Schmidt, neseniai priėmusius sutvirtinimo sakramentą. Teveda Šventoji Dvasia į ateitį šiuos jaunuolius.

Ger.J.

ATNAUJINDAMI PRENUMERATĄ "DIRVAI" AUKOJO:

Balanda G., Warren	30.00
Kizlauskas B.,MD., Highl.	20.00
Snarskis B., Ormond B.	20.00
Prancus E., Parma	20.00
Bagdonienė H., Oak Lawn	20.00
Palsis J., Palos Hills	20.00
Pliodžinskas A., Houston	20.00
Lanys P., Ormond B.,	20.00
Aukštuolis M., Cleveland	15.00
Šeduikis A., Brockton ..	10.00
Melinis V., Old Bridge ..	10.00
Kapčius I., Daytona B....	10.00
Sprindys A., Deltona	10.00
Petkus V., St. Pete	10.00
Dautas J., Wickliffe.....	10.00
Flynn B., Madeira	10.00
Neverauskas J., Munster.	10.00
Kaunelis II, Westland	10.00
Jomantas V., Redford	10.00
Vasauskas M., Lyons	10.00

Beiga K., Chicago	10.00
Povilaitis J., Omaha	10.00
Lawrence E., Sylmar	10.00
Sklaris BW., Danville	5.00
Taruška J., St. Pete	5.00
Mitchell V., Taylor	5.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Wanted
Brown & Sharpe
screw machinist must
have 10 year experience
and be willing to work
15-20 hours per week.
Retirees welcome
Respost to:
Testo Manufacturing Co.
(216) 621-9435

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

DIRVA

Lietuvių Enciklopedijos leidėjui,
artimam bičiuliui

A.A. JUOZUI KAPOČIUI

Amžinybėn iškeliauvus, žmoną MARIJĄ, dukrą BIRUTĘ su vyru LEONU PABENDISKUS, dukrą RITĄ, sūnų ALGIRDĄ su šeima bei artimuosius, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime kartu.

Bronė ir Vytas Mikliai

Florida

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.

Pinigai pervedami doleriais.

Sutvarkomi palikimai.

Skubiems siuntiniams – AIR CARGO.

Komercinės siuntos pagal susitarimą.

MAISTO SIUNTINIAI nuo \$39, - iki \$98, -

Aukštos kokybės maisto produktai.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.

Willoughby Hills, OH 44092

Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.

Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamautojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

*Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.*

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

Redaktoriui dr. J.Jasaičiui

Iš "Draugo" dienraš-
čio sužinojome apie šurpią
nelaimę: apvogtą "Dirvos"
redakciją ir padarytus dide-
lius nuostolius.

Mudu su žmonele su
malonumu skaitome "Dirvą"
ir dėkojame už puikų redaga-
vimą.

Būdami pensininkais,
siunčiame nors mažą auką
"Dirvai" paremti – 100 dole-
rių čekį. Labai apgailestau-
jame dėl šio įvykio.

*Pranė ir Julius
PAKALKAI*

1996 m. gegužės 31d.

Gerb. "Dirvos" re-
daktoriui

Siunčiu \$100 auką
"Dirvos" apvogimo nuosto-
liams sumažinti. Vagys gali
pavogti "Dirvos" ir rankius, bet
"Dirvos" nepavogs niekada.

Gyvuokite.

*Vanda ir Vaclovas
Mažeikai*

1996 m. birželio 5 d.

AMERICAN PRIDE TOURS

Dear Publisher and Editor,

With great sadness,
we read about last week's
theft of your office equip-
ment.

We are a small com-
pany also, and have been ho-
nored to host a few travel
programs for the Lithuanian
American Retirees Club. We've
made many new friends in this
Club, and know how much they
enjoy your newspaper.

Enclosed is a check
for \$50.00 on behalf of our
Lithuanian-American friends,
which we hope will help you
in some small way to conti-
nue your publication to this
wonderful group of people.

Best regards,

*Sue Wilson
President*

TO LITHUANIAN
PUBLISHERS

Dear Sir:

We saw on TV where
someone came in and just
destroyed your paper. We are
Afro-American, I am 78 and
my husband is 82. But, we
are Christians and know that
"Brothers" all of us.

As Christians, when
one is hurt, we are all hurt
and here is a small donation.
We hope it will help, as you
put it with other donations.

*Rosia Lee Chatman
Louis Chatman*

NAUJOS PROŠVAISTĖS Vytautas Šeštokas

Užsienio lietuvių gy-
venimas be savo spaudos ir
radijo nebeįsivaizduojamas.
Turime savo dienraštį, savait-
raščius ir menraščius. Dauge-
lyje vietovių veikia Lietuvių
Radijas. Kai kur net kasdien,
kai kur – tik savaitgaliais.
Los Angeles lietuviai turi
savo laidas ir anglų kalba.

Visi laikraščiai ir ra-
dijo laidos išsilaiko tik dėka
mūsų paramos. Spauda jokių
būdų negali išsilaikyti iš ma-
žų prenumeratorų mokesčių.

(tęsinys - kitame
numeryje)

Gerbiamą "Dirvos"
redakciją,

siunčiu prenumeratoro
mokestį su kukliu priedu.
Mat esu pensininkė, mano
ištekliai – maži, o prenume-
ruoju 5 laikraščius, plius
"Pasaulio lietuvių", "Laiškus
lietuviams" ir "Pensininką".
Mano pasaulis – sava spauda.

Džiaugiuosi nauju
"Dirvos" stiliumi ir redakci-
jos idealizmu. Dieve padėk!

*Jadvyga
POVILAITIENĖ*

1996 m. birželio 4 d.

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1996

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį *parapijoje* --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000